

INFORMATOR
O KONKURSACH DLA UCZNIÓW
SZKÓŁ PODSTAWOWYCH I GIMNAZJÓW
W ROKU SZKOLNYM 2012/2013

Lublin, sierpień 2012 rok

SPIS TREŚCI

CZEŚĆ I.....	2
ZARZĄDZENIE NR 14/2012 LUBELSKIEGO KURATORA OŚWIATY	3
SKŁAD WOJEWÓDZKIEJ KOMISJI KONKURSOWEJ.....	5
RAMOWY REGULAMIN WOJEWÓDZKICH KONKURSÓW PRZEDMIOTOWYCH.....	10
<i>Załącznik nr 1 .....</i>	<i>11</i>
<i>REGULAMIN KONKURSÓW W ROKU SZKOLNYM 2012/2013.....</i>	<i>11</i>
<i>I. POSTANOWIENIA OGÓLNE .....</i>	<i>11</i>
<i>II. ORGANIZACJA KONKURSÓW.....</i>	<i>13</i>
<i>Etap szkolny .....</i>	<i>13</i>
<i>Etap okręgowy.....</i>	<i>15</i>
<i>Etap wojewódzki .....</i>	<i>16</i>
<i>Preferencje .....</i>	<i>17</i>
<i>Terminarz konkursów organizowanych przez Lubelskiego Kuratora Oświaty w roku szkolnym 2012/2013 dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów.....</i>	<i>19</i>
MIEJSCA ELIMINACJI	20
<i>Załącznik nr 2 .....</i>	<i>21</i>
<i>Załącznik nr 3 .....</i>	<i>22</i>
<i>Załącznik nr 4 .....</i>	<i>23</i>
<i>Załącznik nr 5 .....</i>	<i>24</i>
CZEŚĆ II PROGRAMY MERYTORYCZNE KONKURSÓW	25
KONKURSY TEMATYCZNE	26
<i>VIII WOJEWÓDZKI KONKURS PAPIESKI .....</i>	<i>26</i>
<i>KSZTAŁTUJEMY TOŻSAMOŚĆ KRAJOBRAZU.....</i>	<i>28</i>
KONKURSY PRZEDMIOTOWE DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH.....	32
<i>KONKURS PRZYRODNICZY .....</i>	<i>32</i>
<i>KONKURS MATEMATYCZNY .....</i>	<i>34</i>
<i>KONKURS HISTORYCZNY.....</i>	<i>36</i>
<i>KONKURS POLONISTYCZNY .....</i>	<i>38</i>
KONKURSY PRZEDMIOTOWE DLA UCZNIÓW GIMNAZJÓW	40
<i>KONKURS GEOGRAFICZNY .....</i>	<i>40</i>
<i>KONKURS BIOLOGICZNY.....</i>	<i>42</i>
<i>KONKURS CHEMICZNY .....</i>	<i>44</i>
<i>KONKURS FIZYCZNY .....</i>	<i>46</i>
<i>KONKURS MATEMATYCZNY .....</i>	<i>50</i>
<i>KONKURS HISTORYCZNY.....</i>	<i>53</i>
<i>KONKURS JĘZYKA FRANCUSKIEGO .....</i>	<i>55</i>
<i>KONKURS JĘZYKA ROSYJSKIEGO .....</i>	<i>56</i>
<i>KONKURS JĘZYKA NIEMIECKIEGO .....</i>	<i>58</i>
<i>KONKURS JĘZYKA ANGIELSKIEGO.....</i>	<i>60</i>
<i>KONKURS JĘZYKA HISZPAŃSKIEGO.....</i>	<i>63</i>
<i>KONKURS POLONISTYCZNY.....</i>	<i>65</i>
<i>KONKURS JĘZYKA POLSKIEGO - KRASOMÓWCZY.....</i>	<i>68</i>

CZEŚĆ I

Organizacja konkursów dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów w roku szkolnym 2012/2013

Zarządzenie nr 14/2012
Lubelskiego Kuratora Oświaty
z dnia 21 sierpnia 2012 r.
w sprawie organizacji konkursów przedmiotowych
i tematycznych
dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów województwa lubelskiego
w roku szkolnym 2012/2013

Na podstawie art. 31 ust.1 pkt 7 ustawy z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2004 roku Nr 256, poz. 2572 z późniejszymi zmianami) oraz rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 roku w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad (Dz. U. Nr 13, poz.125 z późniejszymi zmianami) postanawiam, co następuje:

§ 1

1. W roku szkolnym 2012/2013 dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów województwa lubelskiego organizuje się konkursy:

a) przedmiotowe

w szkołach podstawowych:

- konkurs przyrodniczy
- konkurs matematyczny
- konkurs historyczny
- konkurs polonistyczny

w gimnazjach:

- konkurs geograficzny
- konkurs biologiczny
- konkurs chemiczny
- konkurs fizyczny
- konkurs matematyczny
- konkurs historyczny
- konkurs polonistyczny
- konkurs języka francuskiego
- konkurs języka rosyjskiego
- konkurs języka niemieckiego
- konkurs języka angielskiego
- konkurs języka hiszpańskiego
- konkurs języka polskiego - krasomówczy

b) tematyczne dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów

- VIII Wojewódzki Konkurs Papieski: *ŻYŁ DLA NAS – ŻYJE Z NAMI*,
- X edycja konkursu pod hasłem: *Kształtujemy tożsamość krajobrazu.*

§ 2

1. Konkursy przedmiotowe i tematyczne przygotowuje i przeprowadza Wojewódzka Komisja Konkursowa powołana odrębnym zarządzeniem przez Lubelskiego Kuratora Oświaty.

§ 3

1. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 2012 roku.

Lubelski Kurator Oświaty

mgr Krzysztof Babisz

Skład Wojewódzkiej Komisji Konkursowej

Nadzór nad organizacją i przebiegiem konkursów wymienionych w zarządzeniu nr 14 z dnia 21 sierpnia 2012 roku Lubelskiego Kuratora Oświaty i zarządzeniu nr 15/2012 Lubelskiego Kuratora Oświaty z dnia 21 sierpnia 2012 r. w sprawie organizacji konkursów przedmiotowych i tematycznych dla szkół podstawowych i gimnazjów województwa lubelskiego w roku szkolnym 2012/2013 sprawują:

Gabriela Porzyc

Starszy wizytator Wydziału Edukacji Przedszkolnej, Kształcenia Podstawowego i Gimnazjalnego w Lublinie

tel. (0-81) 53 85 250

gabriela.porzyc@kuratorium.lublin.pl

1. Nadzór nad przebiegiem konkursów w rejonach Kuratorium Oświaty w Lublinie oraz Oddziałów Zamiejscowych Kuratorium Oświaty w Lublinie sprawują:

w Lublinie

Jolanta Piątek

Wizytator Kuratorium Oświaty
w Lublinie

tel. (81) 53-85-263

jolanta.piatek@kuratorium.lublin.pl

w Białej Podlaskiej

Anna Maria Borowska

Starszy wizytator Kuratorium Oświaty
w Lublinie

tel. (83) 34-38-173 (Biała Podlaska)

w Chełmie

Monika Szlagowska

Wizytator Kuratorium Oświaty
w Lublinie

tel. (82) 572-11-38 (Włodawa)

(82) 563-19-60 (Chełm)

w Zamościu

Monika Żur

Starszy wizytator Kuratorium Oświaty w Lublinie

tel. (84) 638-69-36

(84) 639-24-97

2. Na podstawie § 4 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad Lubelski Kurator Oświaty powołał Zarządzeniem nr 26/2012 na rok szkolny 2012/2013 Wojewódzką Komisję Konkursową w Lublinie do przeprowadzenia konkursów dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów w składzie:

- 1. Ewa Zakościelna** - *przewodnicząca Wojewódzkiej Komisji Konkursowej*
Kuratorium Oświaty w Lublinie
ul. 3 Maja 6
tel. (81)53-85-250

Przewodniczący Powiatowych i Okręgowych Komisji Konkursowych

- 2. Ewa Zakościelna** - *przewodnicząca OKK i PKK w Lublinie*

Kuratorium Oświaty w Lublinie
ul. 3 Maja 6
20-950 Lublin
pokój 320
tel. (81) 53-85-250
z.ewa@poczta.onet.pl

3. **Teresa Koziol** - *przewodnicząca OKK i PKK w Chełmie*
Lubelskie Samorządowe Centrum Doskonalenia
Nauczycieli O/Chełm
ul. Waśniewskiego 17
22-100 Chełm
tel. (82) 564-20-42
teresakoziol@wp.pl
4. **Weronika Koltun** - *przewodnicząca OKK i PKK w Zamościu*
Szkoła Podstawowa nr 6 w Zamościu
ul. Orla 5
22-400 Zamość
tel. (84) 639-25-77
weronikabkoltun@wp.pl
5. **Marta Cybulska – Demczuk** - *przewodnicząca OKK w Białej Podlaskiej*
Szkoła Podstawowa nr 3
im. M. Konopnickiej w Białej Podlaskiej
ul. Sportowa 7
21 - 500 Biała Podlaska
tel. (83) 343 80 37
marta@demczuk.eu

Przewodniczący Powiatowych Komisji Konkursowych

6. **Małgorzata Szymanek** - *przewodnicząca PKK w Puławach i Rykach*
Szkoła Podstawowa nr 2 w Puławach
ul. Aleja Mała 10
24-100 Puławy
tel. (81) 886-44-27
goskan@wp.pl
7. **Iłona Wójtowicz** - *przewodnicząca PKK w Lubartowie*
Szkoła Podstawowa nr 4 w Lubartowie
ul. Kosmonautów 11
21-100 Lubartów
tel. (81) 855-10-57, 854-24-68
onail@wp.pl
8. **Danuta Karczmarska** - *przewodnicząca PKK w Kraśniku*
Zespół Szkół nr 3 w Kraśniku
ul. Słowackiego 7
23-210 Kraśnik
tel. (81) 8255426
danakarczmarska@wp.pl

- 9. Anna Gawlik** - *przewodnicząca PKK w Opolu Lubelskim*
Zespół Szkół nr 1 w Opolu Lubelskim
ul. Szkolna 5
tel. (81) 827-23-22
ania_g236@wp.pl
- 10. Teresa Laskowska** - *przewodnicząca PKK w Krasnymstawie*
Zespół Szkół nr 4 w Krasnymstawie
ul. Piłsudskiego 21
22-300 Krasnystaw
tel. (82) 576-28-08
teresalaskowska7@wp.pl
- 11. Joanna Kojro** - *przewodnicząca PKK we Włodawie*
Publiczne Gimnazjum nr 1 we Włodawie
ul. Szkolna 7
22-200 Włodawa
tel. (82) 572-10-68
joannakojro@op.pl
- 12. Marta Słupna** - *przewodnicząca PKK w Hrubieszowie*
Zespół Szkół Miejskich nr 3 w Hrubieszowie
ul. Zamojska 16
22-500 Hrubieszów
Tel. 84 696 31 10
sp3hrubieszow@vp.pl
- 13. Bożena Tucka** - *przewodnicząca PKK w Tomaszowie Lubelskim*
Szkoła Podstawowa nr 3 im. doktora Janusza Petara
w Tomaszowie Lubelskim
ul. Żwirki i Wigury 6
tel. 84 6642443
tuckab@op.pl
- 14. Teresa Bogdanowicz - Bordzeń** - *przewodnicząca PKK w Biłgoraju*
Szkoła Podstawowa nr 5 w Biłgoraju
ul. Nadstawna 2a
23-400 Biłgoraj
tel. (84) 688-04-82 lub 81
teresa_bogda@poczta.onet.pl
- 15. Justyna Bęczkowska** - *przewodnicząca PKK w Łęcznej i Świdniku*
Szkoła Podstawowa nr 5 w Świdniku
ul. Jarzębinowa 6
21-040 Świdnik
tel. (81) 751-33-71,
justynapb@o2.pl
- 16. Jarosław Płatek** - *przewodniczący PKK w Radzynie Podlaskim*
Gimnazjum nr 1 w Radzynie Podlaskim
ul. Jana Pawła II 25
21-300 Radzyń Podlaski
tel. (83) 352-74-32
jaros.pl@gmail.com

- 17. Andrzej Pieniak** - *przewodniczący PKK w Łukowie*
Gimnazjum nr 2 w Łukowie
ul. Cieszkowizna 13
21-400 Łuków
tel. (25) 798-27-65
andpien@poczta.onet.pl
- 18. Witold Jakubas** - *przewodniczący PKK w Parczewie*
Publiczne Gimnazjum w Parczewie
ul. Spółdzielcza 7
21-200 Parczew
tel. (83) 355-12-40
witekjakubas@autograf.pl
- 19. Jolanta Wolanin** - *przewodnicząca PKK w Białej Podlaskiej*
Gimnazjum nr 6 w Białej Podlaskiej
ul. Zygmunta Augusta 2
21-500 Biała Podlaska
tel. (83) 341-64-44
clarus7@wp.pl
- 20. Anna Targońska** - *przewodnicząca PKK w Janowie Lubelskim*
Gimnazjum nr 1 w Janowie Lubelskim
ul. Ogrodowa 23
23-300 Janów Lubelski
tel. (15) 872-30-65, -66, -67
anatar@poczta.fm

Pozostali Członkowie Wojewódzkiej Komisji Konkursowej

- 21. Marzena Ostrowska** st. wizytator Kuratorium Oświaty w Lublinie
- 22. dr Jadwiga Michalczyk** nauczyciel akademicki - geograf
- 23. Małgorzata Gajewska** doradca metodyczny nauczycieli geografii
Gimnazjum nr 2 w Lublinie
- 24. Justyna Góra** nauczyciel języka niemieckiego
Gimnazjum nr 2 w Lublinie
- 25. Arkadiusz Maślach** nauczycieli historii
Pallotyńskie Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcące
im. Stefana Batorego w Lublinie
- 26. Małgorzata Sagan** doradca metodyczny nauczycieli języka polskiego
Gimnazjum nr 16 w Lublinie
- 27. Ewa Zarajczyk** nauczyciel przyrody
Szkoła Podstawowa w Niedrzwicy Dużej
- 28. Teresa Szabelska** nauczyciel języka polskiego
wicedyrektor Gimnazjum nr 15 w Lublinie

- 29. Grażyna Wójcik–Josicz**   nauczyciel języka niemieckiego
Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Lublinie
- 30. Wiesława Trubalska**   nauczyciel matematyki
Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Świdniku
- 31. Lidia Kraśkiewicz**   nauczyciel języka polskiego
Szkoła Podstawowa nr 2 w Lublinie
- 32. Ludmiła Sołowko**   nauczyciel języka angielskiego
Szkoła Podstawowa w Motyczu
Szkoła Podstawowa w Radawcu Dużym
- 33. Marlena Deckert**   nauczyciel języka francuskiego
Prywatne Liceum Ogólnokształcące im. I. Paderewskiego
w Lublinie
- 34. Nelya Shpychko**   nauczyciel akademicki – Uniwersytet Marii Curie –
Skłodowskiej w Lublinie
- 35. Beata Pelek**   nauczyciel języka angielskiego
II Liceum Ogólnokształcące w Lublinie
- 36. Jolanta Dubaj**   nauczyciel biologii
Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Świdniku
- 38. Monika Łakuta**   nauczyciel języka hiszpańskiego w I Liceum Ogólnokształcącym
im. S. Staszica w Lublinie
- 39. Anna Zimnowodzka**   nauczyciel języka hiszpańskiego w Społecznym Gimnazjum
i Liceum im. Jana III Sobieskiego w Lublinie
- 40. Małgorzata Wiertel**   Pracownia Dydaktyki Fizyki UMCS w Lublinie
- 41. Ewa Sędzimirz**   nauczyciel historii
Gimnazjum nr 1 im. KEN w Lubartowie

**Ramowy Regulamin Wojewódzkich Konkursów Przedmiotowych
organizowanych przez Lubelskiego Kuratora Oświaty
dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów
w roku szkolnym 2012/2013**

**ZAŁĄCZNIKI DO ZARZĄDZENIA NR 14/2012
Lubelskiego Kuratora Oświaty
z dnia 21 sierpnia 2012 roku
w sprawie powołania Wojewódzkiej Komisji Konkursowej
do przeprowadzenia konkursów dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów
w roku szkolnym 2012/2013**

- regulamin konkursów
- wzory pism
- programy merytoryczne

Załącznik nr 1

REGULAMIN KONKURSÓW W ROKU SZKOLNYM 2012/2013

I. POSTANOWIENIA OGÓLNE

§1

1. Konkursy dla uczniów szkół podstawowych mogą być organizowane ze wszystkich zajęć edukacyjnych objętych ramowym planem nauczania szkoły podstawowej.
2. Konkursy dla uczniów gimnazjów mogą być organizowane ze wszystkich zajęć edukacyjnych objętych ramowym planem nauczania gimnazjum.
3. Uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów mogą uczestniczyć w konkursach o zasięgu ponadwojewódzkim organizowanych na podstawie porozumienia zawartego między właściwymi kuratorami oświaty.
4. Laureaci konkursów - rekomendowani przez komisje konkursowe oraz uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów – realizujący indywidualny program lub tok nauki, rekomendowani przez szkołę, mogą również uczestniczyć w olimpiadach dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych.¹

§ 2

1. Konkursy przygotowuje i przeprowadza Wojewódzka Komisja Konkursowa powołana przez Lubelskiego Kuratora Oświaty, który określa jej zadania oraz zatwierdza regulamin konkursów opracowany przez komisję.
2. Regulamin konkursu zawiera:
  - liczbę stopni konkursu oraz sposób i terminy przeprowadzania eliminacji, w tym ustalania i ogłaszania wyników,
  - zakres wiedzy i umiejętności wymaganych na poszczególnych stopniach konkursu,
  - wykaz literatury obowiązującej uczestników oraz literatury stanowiącej pomoc dla nauczyciela przygotowującego ucznia do konkursu,
  - kryteria kwalifikowania uczestników do kolejnych stopni konkursu, warunki uzyskiwania wyróżnień oraz tytułów laureata lub finalisty konkursu,
  - tryb pracy komisji na poszczególnych etapach konkursu.
3. Regulamin konkursu nie może być zmieniony w ciągu roku szkolnego.
4. Uczeń ma prawo przystąpić do każdego konkursu. Jeżeli w macierzystej szkole ucznia nie organizuje się danego konkursu, uczeń może do niego przystąpić w innej szkole wskazanej przez dyrektora szkoły macierzystej.
5. Uczniowie przystępują do konkursów dobrowolnie.

---

¹ § 7 ust.2 Rozporządzenia MENiS z dnia 29 stycznia 2002r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad (Dz. U. Nr 13 poz.125 z późn. zmianami)

6. W wyższych etapach konkursów mogą uczestniczyć tylko uczniowie wyłonieni w drodze eliminacji niższego stopnia.
7. Opiekę nad uczniami – uczestnikami eliminacji okręgowych i wojewódzkich - sprawują nauczyciele oddelegowani przez dyrektora szkoły.
8. Nauczyciele przygotowujący uczniów do konkursu mają obowiązek zapoznać uczniów i rodziców z regulaminem.
9. Uczestnik konkursu powinien posiadać przy sobie aktualną legitymację szkolną.
10. Prace pisemne (testy, zadania) uczestnicy wykonują długopisem lub piórem (kolor tuszu, atramentu – czarny lub niebieski).
11. Komisje konkursowe przy ocenie prac pisemnych uczniów nie uwzględniają opinii poradni psychologiczno – pedagogicznych o specyficznych trudnościach uczniów.
12. Nie przewiduje się żadnych dodatkowych terminów dla poszczególnych etapów konkursów, nawet w przypadku przedstawienia przez uczestnika zaświadczenia lekarskiego.
13. Na każdym etapie komisja konkursowa uwzględnia indywidualne potrzeby osób niepełnosprawnych oraz przewlekle chorych.
14. Przystąpienie do konkursu jest równoznaczne z akceptacją regulaminu.

§ 3

1. Eliminacje dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów województwa lubelskiego organizowane są w formie trzystopniowego konkursu:
I stopień - etap szkolny,
II stopień - etap okręgowy (powiatowy),
III stopień - etap wojewódzki.
2. Zadania konkursowe przygotowują członkowie Wojewódzkiej Komisji Konkursowej (patrz str. 5) a zatwierdzają: Przewodnicząca WKK i Lubelski Kurator Oświaty.
3. **Zadania konkursowe do czasu rozpoczęcia eliminacji stanowią tajemnicę służbową.**

§ 4

1. WKK gromadzi dokumentację konkursów, to jest:
  - protokoły z przebiegu I etapu konkursów (do 30 czerwca 2013 r.),
  - protokoły z przebiegu II i III etapu konkursów (przez 1 rok),
  - prace pisemne zawodników z III etapu (przez 1 rok),
  - ewidencję zaświadczeń wydanych laureatom i finalistom konkursów,
  - dokumentację finansową (przechowywaną w księgowości KO).

Uwaga: Pisemne prace uczestników etapu szkolnego i okręgowego (powiatowego) mogą być wydane macierzystym placówkom po podsumowaniu konkursów. Należy je odebrać do 30 czerwca 2013 r.

W przypadku nieodebrania prace będą niszczone.

II. ORGANIZACJA KONKURSÓW

§ 5

Etap szkolny

1. Za organizację i przeprowadzenie etapu szkolnego konkursu odpowiada dyrektor szkoły.
2. Zadaniem dyrektora jest:
  - zapoznanie nauczycieli, uczniów i rodziców z regulaminem konkursów;
  - powołanie szkolnych komisji konkursowych;
  - pobranie drogą elektroniczną (Panel kontaktowy) zadań konkursowych w dniu danego konkursu w godz. 8.00 – 10.00;
  - pobranie drogą elektroniczną schematu oceny prac uczniowskich w dniu danego konkursu o godz. 12.00;
  - nadzorowanie prawidłowego przebiegu konkursów i właściwego oceniania prac (załącznik nr 5);
  - przestrzeganie terminów i wszelkich spraw organizacyjnych;
  - rozpatrywanie ewentualnych odwołań od decyzji komisji szkolnych;
  - przekazanie (załącznik nr 4) i zebranie od rodziców uczniów zakwalifikowanych do etapu okręgowego oświadczeń wyrażających zgodę na umieszczenie nazwisk i wyników dzieci na stronie internetowej Kuratorium Oświaty (Jeżeli uczeń przeszedł do etapu okręgowego w kilku konkursach, rodzice wypełniają jedno oświadczenie);
3. Do **20 września 2012 r.** nauczyciel danego przedmiotu zgłasza do dyrektora szkoły uczestników eliminacji szkolnych. W związku z przekazywaniem zadań konkursowych w formie elektronicznej nie ma konieczności wcześniejszego zgłaszania udziału szkoły w konkursach.
4. Kilka dni przed danym konkursem Dyrektor szkoły powołuje komisję, która w określonym regulaminem terminie przeprowadza I etap konkursu, oraz zespół oceniający prace uczniów i kwalifikujący uczestników do II etapu.
5. Na wykonanie zadań konkursowych na etapie szkolnym przeznaczona jest **60 minut**.
6. Odwołania od decyzji komisji szkolnej należy kierować do dyrektora macierzystej szkoły w terminie trzech dni od daty podania wyników etapu szkolnego. W przypadku, jeśli uczeń przystąpił do konkursu z przedmiotu, który nie jest nauczany w jego szkole macierzystej (patrz § 2 p. 4 Regulaminu) odwołanie od decyzji szkolnej komisji należy kierować do Wojewódzkiej Komisji Konkursowej.
Decyzje szkolnych komisji oraz dyrektora szkoły uważa się za ostateczną.
7. Do etapu okręgowego kwalifikuje się uczniów, którzy w eliminacjach szkolnych osiągnęli co najmniej **80% możliwych do uzyskania punktów**.
8. Po przeprowadzeniu wszystkich konkursów należy przesłać do przewodniczącej właściwej Powiatowej Komisji Konkursowej **w nieprzekraczalnym terminie do dnia 14 października 2012 r. – SZKOŁY PODSTAWOWE oraz do dnia 25 października 2012 r. – GIMNAZJA:**
  - wszystkie protokoły z etapu szkolnego - bez względu na wyniki konkursu - (wg wzoru – zał. nr 2, str. 21) – jedna koperta z dopiskiem **PROTOKOŁY**; protokoły przysyłamy również

w przypadku, gdy nie zakwalifikował się żaden uczeń (wówczas nie zawierają nazwisk uczniów);

- oświadczenie dyrektora szkoły oraz oświadczenia rodziców – druga koperta z dopiskiem **OŚWIADCZENIA**;
- opieczątowane prace pisemne uczestników **zakwalifikowanych** do etapu okręgowego (*prace z każdego konkursu w oddzielnej kopercie opatrzonej pieczęcią szkoły i nazwą konkursu*).

Poza wersją „papierową” należy dokonać rejestracji uczniów **zakwalifikowanych do II etapu** w wersji elektronicznej na adres właściwej PKK. Jako temat należy podać skróconą nazwę szkoły, np.: SP 2 Lublin, SP Zakrzew, Gim 1 Lubartów, Gim Bychawa.

Plik do wypełnienia *wzór xls* będzie zamieszczony na stronie *www.kuratorium.lublin.pl* w październiku 2012 roku.

Rejon	Adres PKK
Chełm	teresakoziol@wp.pl
Krasnystaw	teresalaskowska7@wp.pl
Włodawa	joannakojro@op.pl
Biała Podlaska	clarus7@wp.pl
Radzyń Podlaski	jaros.pl@gmail.com
Parczew	witekjakubas@autograf.pl
Janów lubelski	anatar@poczta.fm
Lublin	konkursy23@wp.pl
Lubartów	onail@wp.pl
Kraśnik	danakarczmarska@wp.pl
Puławy i Ryki	goskan@wp.pl
Opole Lubelskie	ania_g236@wp.pl
Łęczna, Świdnik	justynapb@o2.pl
Łuków	andpien@poczta.onet.pl
Zamość	veronikabkoltun@wp.pl
Tomaszów Lubelski	tuckab@op.pl

Biłgoraj	teresa_bogda@poczta.onet.pl
Hrubieszów	sp3hrubieszow@vp.pl

Uczniowie, których prace przekazane zostaną z naruszeniem ww. terminu lub nie zostaną zgłoszeni w wersji elektronicznej, nie będą ujęci w wykazie uczestników II etapu i tym samym nie będą mogli uczestniczyć w etapie okręgowym konkursu. Za dotrzymanie terminu odpowiada dyrektor szkoły.

9. Wojewódzka Komisja Konkursowa zastrzega sobie prawo weryfikacji losowo wybranych prac uczestników etapu szkolnego zakwalifikowanych do etapu okręgowego.
10. Terminy etapu szkolnego konkursu zamieszczone zostały w niniejszym regulaminie na str. 19.

§ 6

Etap okręgowy

1. Eliminacje II stopnia przeprowadzane są w ustalonych przez PKK grupach uczestników i odbywają się w wyznaczonych szkołach na terenie działania poszczególnych Okręgowych Komisji Konkursowych. (Informacje o miejscach przeprowadzania eliminacji zamieszczone zostaną w **II cz. Informatora o konkursach. Informator ukaże się na stronach internetowych Kuratorium Oświaty /www.kuratorium.lublin.pl/ w terminie do 22 listopada 2012 r.)**
2. Terminy przeprowadzenia eliminacji okręgowych konkursu zamieszczono w niniejszym informatorze na str.19.
3. Komisje powołane przez Lubelskiego Kuratora Oświaty przeprowadzają eliminacje i dokonują sprawdzania prac konkursowych.
4. Za rzetelność i prawidłowość przebiegu pracy komisji odpowiada jej przewodniczący.
W skład komisji nie mogą wchodzić nauczyciele, których uczniowie lub własne dzieci uczestniczą w danej grupie eliminacyjnej konkursu.
5. Na wykonanie zadań konkursowych (po odliczeniu czynności organizacyjnych) przeznacza się **90 minut.**
6. Prace pisemne uczestników pozostają zakodowane do czasu ich zweryfikowania przez właściwą Komisję Weryfikacyjną.
7. Weryfikacji podlegają prace uczniów, którzy uzyskali ponad 70% możliwych do zdobycia punktów.
8. Komisję Weryfikacyjną tworzą członkowie PKK odpowiedzialni za organizację poszczególnych konkursów (jeden przedstawiciel z każdej komisji) oraz autorzy zadań konkursowych.
9. Protokół z weryfikacji prac wraz z listą laureatów konkursu etapu okręgowego należy przekazać w terminie 3 dni od daty przeprowadzenia konkursu do przewodniczącej WKK.

10. Na wniosek Komisji Weryfikacyjnej Przewodnicząca WKK zatwierdza wyniki etapu okręgowego.
11. Informacje o wynikach uzyskanych przez uczestników konkursów zostaną zamieszczone na stronie internetowej www.kuratorium.lublin.pl w terminie do 5 dni od daty przeprowadzenia konkursu.
12. Ewentualne odwołania od ustaleń Komisji Weryfikacyjnej wraz z **pisemnym uzasadnieniem** należy kierować do Przewodniczącej **WKK w nieprzekraczalnym terminie 3 dni roboczych od daty ogłoszenia wyników konkursu.**
13. W ciągu dwóch tygodni od daty ogłoszenia wyników odwołania zostaną rozpatrzone przez niezależne komisje odwoławcze, powołane przez przewodniczącą WKK i wówczas zostanie zamieszczona na stronie internetowej www.kuratorium.lublin.pl (w zakładce „Konkursy przedmiotowe”) lista osób zakwalifikowanych do etapu wojewódzkiego.

Odwołania wniesione z naruszeniem ww. terminu nie będą rozpatrywane.

14. Do etapu wojewódzkiego:

- **konkursów: języka hiszpańskiego i języka francuskiego zakwalifikuje się co najwyżej 25 uczniów, którzy uzyskali najwyższe wyniki;**
- **konkursów: języka niemieckiego i języka rosyjskiego zakwalifikuje się co najwyżej 40 uczniów z najlepszymi wynikami;**
- **w pozostałych konkursach dla gimnazjum i wszystkich dla szkół podstawowych co najwyżej 80 uczniów z najlepszymi wynikami.**

15. Decyzje komisji odwoławczej są ostateczne.

16. Wgląd do pracy konkursowej (bez możliwości kserowania, fotografowania i filmowania) przysługuje wyłącznie zainteresowanemu uczniowi, jego rodzicom lub opiekunom i przygotowującemu go do konkursu nauczycielowi.
17. Laureaci etapu okręgowego na eliminacje wojewódzkie mają obowiązek przywieźć (czytelnie wypełnioną i opatrzoną pieczętą szkoły oraz podpisem dyrektora szkoły potwierdzającym prawdziwość danych) kartę uczestnika (**załącznik nr 3**).

§ 7

Etap wojewódzki

1. Eliminacje III stopnia przeprowadza WKK w terminach podanych w niniejszym informatorze na str.19.
Informacja o miejscach eliminacji ukaże się na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Lublinie [/www.kuratorium.lublin.pl/](http://www.kuratorium.lublin.pl) oraz w GSOK dostępna dla dyrektorów szkół.
2. Na wykonanie zadań konkursowych, po odliczeniu czynności organizacyjnych, przeznaczają się **90 minut. W części pisemnej konkursu krasomówczego – 60 minut.**
3. Prace pisemne pozostają zakodowane do czasu zweryfikowania ich przez Wojewódzką Komisję Weryfikacyjną. W skład Komisji wchodzi autorzy zadań i nauczyciele wskazani przez przewodniczących OKK.

4. Weryfikacji podlegają prace uczniów, którzy uzyskali ponad 70% możliwych do zdobycia punktów.
5. Prace pisemne i prezentacje ustne finalistów konkursu krasomówczego nie podlegają weryfikacji. Nie przewiduje się rejestracji audiowizualnej wygłoszonych przemówień.
6. Nie przewiduje się rejestracji audiowizualnej części ustnej konkursów języków obcych.
7. Finalistami konkursu wojewódzkiego zostają uczestnicy, którzy zakwalifikowali się do etapu wojewódzkiego i brali w nim udział.
8. **Laureatami etapu wojewódzkiego zostają uczniowie, którzy uzyskają co najmniej 80% maksymalnej liczby punktów.**
9. Na wniosek Wojewódzkiej Komisji Weryfikacyjnej przewodnicząca WKK zatwierdza wyniki etapu wojewódzkiego konkursu.
10. Ewentualne odwołania od ustaleń Wojewódzkiej Komisji Weryfikacyjnej wraz z **pisemnym uzasadnieniem** należy kierować do przewodniczącej WKK w nieprzekraczalnym terminie **3 dni roboczych od daty ogłoszenia wyników konkursu**. Odwołania rozpatrują niezależne komisje odwoławcze, powołane przez przewodniczącą WKK, **które w ciągu 2 tygodni od daty ogłoszenia wyników powiadamiają o swojej decyzji wnoszącego odwołanie.**
Odwołania wniesione z naruszeniem w/w terminu nie będą rozpatrywane.
11. **Decyzje komisji odwoławczych są ostateczne.**
12. Protokół z weryfikacji prac wraz z listą laureatów etapu wojewódzkiego należy przekazać do przewodniczącej WKK w terminie 3 dni od daty przeprowadzenia konkursu.
13. Informacje o wynikach uzyskanych przez uczestników konkursów zostaną zamieszczone na stronie *www.kuratorium.lublin.pl* w terminie do 10 dni od daty przeprowadzenia konkursu.
14. Wgląd do pracy konkursowej (bez możliwości kserowania, fotografowania i filmowania) przysługuje wyłącznie zainteresowanemu uczniowi, jego rodzicom lub opiekunom i przygotowującemu go do konkursu nauczycielowi.

§ 8

Preferencje

- I. Laureaci i finaliści olimpiad przedmiotowych oraz laureaci konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim i ponadwojewódzkim z zakresu jednego z grupy przedmiotów objętych sprawdzianem lub egzaminem gimnazjalnym są zwolnieni odpowiednio ze sprawdzianu lub odpowiedniej części egzaminu gimnazjalnego na podstawie zaświadczenia stwierdzającego uzyskanie tytułu odpowiednio laureata lub finalisty. Zaświadczenia przedkłada się przewodniczącemu szkolnego zespołu egzaminacyjnego.

Zwolnienie ze sprawdzianu lub z części egzaminu gimnazjalnego jest równoznaczne z uzyskaniem ze sprawdzianu lub odpowiedniej części egzaminu gimnazjalnego najwyższego wyniku.²

---

² § 39 ust.1 i ust.2 Rozporządzenia z dnia 20 sierpnia 2010 roku w sprawie warunków i sposobu oceniania... (Dz. U. Nr 156 poz.1046)

- II.** Laureaci konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim i ponadwojewódzkim w szkole podstawowej i gimnazjum oraz laureaci i finaliści olimpiad przedmiotowych w gimnazjach, szkołach ponadgimnazjalnych otrzymują z danych zajęć edukacyjnych celującą roczną (semestralną) ocenę klasyfikacyjną.

Uczeń, który tytuł laureata konkursu przedmiotowego o zasięgu wojewódzkim i ponadwojewódzkim bądź laureata lub finalisty olimpiady przedmiotowej uzyskał po ustaleniu albo uzyskaniu rocznej (semestralnej) oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych, otrzymuje z tych zajęć edukacyjnych celującą końcową ocenę klasyfikacyjną.³

- III.** Uczniowi szkoły podstawowej i gimnazjum, który uzyskał odpowiednio tytuł laureata konkursu przedmiotowego o zasięgu wojewódzkim lub tytuł laureata albo finalisty olimpiady przedmiotowej, po ustaleniu rocznej (semestralnej) oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych na świadectwie ukończenia szkoły wpisuje się z danych zajęć edukacyjnych celującą końcową ocenę klasyfikacyjną.⁴

---

³ § 20. ust.7 Rozporządzenia z dnia 20 sierpnia 2010 roku w sprawie warunków i sposobu oceniania... (Dz. U Nr 156 poz.1046)

⁴ § 7. ust 4 Rozporządzenia MEN z dnia 28 maja 2010 roku w sprawie świadectw, dyplomów, państwowych... (Dz. U Nr 97 poz.624)

**Terminarz konkursów organizowanych przez Lubelskiego Kuratora Oświaty
w roku szkolnym 2012/2013 dla uczniów
szkół podstawowych i gimnazjów**

Konkurs		I etap	II etap	III etap
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH:				
1	Przyrodniczy	2 października 2012	26 listopada 2012	29 stycznia 2013
2	Polonistyczny	3 października 2012	27 listopada 2012	30 stycznia 2013
3	Historyczny	4 października 2012	28 listopada 2012	31 stycznia 2013
4	Matematyczny	5 października 2012	29 listopada 2012	1 lutego 2013

DLA UCZNIÓW SZKÓŁ GIMNAZJALNYCH				
1	Języka francuskiego	2 października 2012	26 listopada 2012	29 stycznia 2013
2	Języka hiszpańskiego	3 października 2012	27 listopada 2012	30 stycznia 2013
3	Języka niemieckiego	4 października 2012	28 listopada 2012	31 stycznia 2013
4	Języka rosyjskiego	5 października 2012	29 listopada 2012	1 lutego 2013
5	Języka angielskiego	8 października 2012	30 listopada 2012	4 lutego 2013
6	Polonistyczny	9 października 2012	3 grudnia 2012	5 lutego 2013
7	Matematyczny	10 października 2012	4 grudnia 2012	6 lutego 2013
8	Chemiczny	11 października 2012	5 grudnia 2012	7 lutego 2013
9	Biologiczny	12 października 2012	6 grudnia 2012	8 lutego 2013
10	Historyczny	15 października 2012	7 grudnia 2012	25 lutego 2013
11	Krasomówczy	16 października 2012	10 grudnia 2012	26 lutego 2013
12	Fizyczny	17 października 2012	11 grudnia 2012	27 lutego 2013
13	Geograficzny	18 października 2012	12 grudnia 2012	28 lutego 2013

Początek wszystkich eliminacji konkursowych ustala się na godz. 10⁰⁰.

Terminarz konkursów tematycznych:

Żył dla nas – żyje z nami – szczegółowe informacje - strona 25 Regulaminu.

Kształtujemy tożsamość krajobrazu - szczegółowe informacje - strona 27 Regulaminu.

§ 9

MIEJSCA ELIMINACJI

- 1. Etap szkolny** - w szkołach macierzystych.
- 2. Etap okręgowy** – miejsca eliminacji ustalą przewodniczący OKK po otrzymaniu protokołów z eliminacji szkolnych.

Informacja o miejscach eliminacji ukaże się w II części Informatora o konkursach na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Lublinie www.kuratorium.lublin.pl/ w terminie do 22 listopada 2012 r.

3. Etap wojewódzki

Informacja o miejscach eliminacji ukaże się na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Lublinie www.kuratorium.lublin.pl/ oraz w GSOK - dostępne dla dyrektorów szkół.

- 4. Uroczyste podsumowanie** konkursów odbędzie się w maju 2013 roku. Szczegółowa informacja zostanie przekazana po ogłoszeniu wyników etapu wojewódzkiego konkursów.

Załącznik nr 2

..... dnia .....

.....
pieczęć szkoły

PROTOKÓŁ

z przebiegu eliminacji szkolnych konkursu .....
odbytych dnia ..... w Szkole Podstawowej nr ...../Gimnazjum nr .....
w ..... gmina .....

Zespół przeprowadzający eliminacje w składzie:

	Imię i nazwisko	Podpis
1. Przewodniczący		
2. Sekretarz		
3. Członek		

stwierdza, że do konkursu przystąpiło ..... uczniów.

Eliminacje przeprowadzono zgodnie z regulaminem konkursu.

Zespół oceniający prace w składzie:

	Imię i nazwisko	Czytelny podpis
1. Przewodniczący		
2. Sekretarz		
3. Członek		

stwierdza, że po sprawdzeniu prac i podliczeniu punktów do etapu okręgowego zakwalifikowano ..... uczniów, którzy uzyskali 80% maksymalnej liczby punktów:

Lp .	Nazwisko i imię ucznia zakwalifikowanego do etapu okręgowego	Data i miejsce urodzenia (miesiąc słownie)	Klasa	Suma pkt.	Nazwisko i imię nauczyciela przygotowującego do konkursu

Oświadczam, że nauczyciele, uczniowie i rodzice zainteresowani konkursem z ..... zostali zapoznani z jego regulaminem.

.....
podpis i pieczęć dyrektora szkoły

UWAGA: Prosimy o czytelne wypełnienie tabeli.

Załącznik nr 3

Pieczęć szkoły

**KARTA UCZESTNIKA ETAPU WOJEWÓDZKIEGO
KONKURSU .....**

.....
IMIONA I NAZWISKO UCZESTNIKA

.....
KLASA

.....
DATA URODZENIA

.....
MIEJSCE URODZENIA

.....
IMIĘ I NAZWISKO DYREKTORA SZKOŁY

.....
DOKŁADNY ADRES SZKOŁY

.....
TELEFON DO SZKOŁY

ZA ZGODNOŚĆ DANYCH
PODPIS I PIECZĘĆ DYREKTORA SZKOŁY

UWAGA: Prosimy o czytelne wypełnienie karty.

Załącznik nr 4

Zgoda rodziców/opiekunów prawnych dziecka

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że wyrażam zgodę na opublikowanie na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Lublinie nazwiska mojego dziecka

.....

(imię i nazwisko)

ucznia/uczennicy .....

(nazwa szkoły)

i wyników przez niego uzyskanych w konkursach przedmiotowych.

Data:.....

.....

(czytelny podpis rodziców)

Załącznik nr 5

.....
(pieczęć szkoły)

.....
(miejsowość, data)

Oświadczenie dyrektora szkoły

Oświadczam, że zapoznałem/am się z Regulaminem konkursów przedmiotowych dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów organizowanych przez Lubelskiego Kuratora Oświaty w roku szkolnym 2012/2013. Zobowiązuję się do przestrzegania zapisów w nim zawartych oraz tajemnicy służbowej.

.....
(pieczętka i podpis dyrektora szkoły)

Oświadczenie należy przesłać wraz z protokołami z eliminacji szkolnych, oświadczeniami rodziców i pracami uczniów.

CZĘŚĆ II Programy merytoryczne konkursów

KONKURSY TEMATYCZNE

KONKURS DLA UCZNIÓW I NAUCZYCIELI

VIII WOJEWÓDZKI KONKURS PAPIESKI

ŻYŁ DLA NAS – ŻYJE Z NAMI

1. Zapraszamy nauczycieli i uczniów wszystkich typów szkół do udziału w ósmej edycji **Wojewódzkiego Konkursu Papieskiego**, którego celem jest oddanie czci błogosławionemu Janowi Pawłowi II, największemu z rodu Polaków, a także zwrócenie uwagi na uniwersalny charakter Jego przesłania, wspomagający proces nauczania i wychowania, dotyczący m.in. problemu wolności i odpowiedzialności, dobra, prawdy, piękna, patriotyzmu, praw człowieka, ideologii zła, demokracji, dziejów Polski i świata, misji Kościoła w kontekście relacji człowieka do Boga i tradycji chrześcijańskiej.

2. Udział w konkursie w roku szkolnym 2012/2013 polega na zaplanowaniu, zrealizowaniu i udokumentowaniu działań dydaktyczno-wychowawczych w cyklu zajęć (np. języka polskiego, historii, katechezy, godziny wychowawczej) lub sekwencji uroczystości szkolnych dotyczących trwania w pamięci i rozumienia nauczania polskiego Papieża na temat

rozpoznania własnych powinności i odważnego ich wypełniania pomimo przeciwności.

Efekty wdrażanych działań powinny koncentrować się w szczególności wokół słów bł. Jana Pawła II skierowanych do młodzieży polskiej zgromadzonej na Westerplatte 12 czerwca 1987 roku:

Każdy z was, młodzi przyjaciele, znajduje też w życiu jakieś swoje „Westerplatte”. Jakiś wymiar zadań, które musi podjąć i wypełnić. Jakąś słuszną sprawę, o którą nie można nie walczyć. Jakiś obowiązek, powinność, od której nie można się uchylić. Nie można „zdezertować”. Wreszcie — jakiś porządek prawd i wartości, które trzeba „utrzymać” i „obronić”, tak jak to Westerplatte, w sobie i wokół siebie. Tak, obronić — dla siebie i dla innych.

3. Podjęte działanie powinno stanowić istotny punkt w pracy wychowawczej szkoły, a zgromadzona dokumentacja potwierdzać rzeczywiste wykorzystanie nauczania bł. Jana Pawła II w samodoskonaleniu nauczycieli i rozwoju młodzieży.

4. Uczestnicy konkursu mogą wykorzystać różne formy, techniki i środki realizacji podjętych zadań. Jednak wszystkie zgromadzone materiały (np. wytwory działań uczniów, komentarze, opisy, zdjęcia, plany, scenariusze i in.) powinny mieć ostateczną postać jednolitego zwarteo dokumentu w wersji papierowej nieprzekraczającego 20 stron w formacie A4.

5. Do przygotowanej pracy konkursowej należy dołączyć metryczkę zawierającą następujące dane:

- dokładna nazwę, adres i numer telefonu szkoły,
- imiona i nazwiska wszystkich uczniów biorących udział w konkursowym przedsięwzięciu,
- imiona i nazwiska wszystkich nauczycieli opiekunów uczestników konkursu.

6. Prace należy nadesłać na adres:

Kuratorium Oświaty
ul. 3 Maja 6,
20-950 Lublin

z dopiskiem na kopercie – **Konkurs Papieski**
w nieprzekraczalnym terminie do dnia **1 marca 2013 roku**.

7. Wyniki zostaną ogłoszone na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w terminie do dnia **5 kwietnia 2013 roku**.
8. Laureaci otrzymają nagrody i wyróżnienia w dniu uroczystości podsumowania konkursów przedmiotowych.
9. Organizatorzy biorą pod uwagę możliwość prezentacji nadesłanych prac lub zorganizowania seminarium poświęconego wykorzystaniu nauczania Jana Pawła II w pracy wychowawczej szkół. Realizacja przedsięwzięcia uzależniona jest jednak od wielorakich uwarunkowań technicznych i zewnętrznych okoliczności.

Opracowały:
Małgorzata Sagan
Teresa Szabelska

KSZTAŁTUJEMY TOŻSAMOŚĆ KRAJOBRAZU

EDYCJA X

Idea i cel konkursu

Krajobraz każdego miejsca jest kształtowany przez niezliczoną ilość elementów i czynników, które porządkowane są w dwie grupy: wytwory natury i efekty działalności człowieka. Te drugie zwane elementami kulturowymi są pochodnymi ludzkiej działalności, a więc tych, którzy w danym miejscu żyją i bezpośrednio decydują o kształcie danej przestrzeni. Jeśli potrafią, mogą ją stworzyć jako przyjazną, o cechach swojskości, a jeśli nie - powstaje jakaś całość, ale zdysharmonizowana. Ponieważ działalność każdego człowieka odbywa się w tej przestrzeni, której jakoś rozpoznajemy w krajobrazie, problem ten chcemy objąć troską edukacyjną i upowszechnić świadomość wpływu człowieka na krajobraz oraz ukazać możliwość wprowadzania elementów estetycznych do krajobrazu. Placówkom oświatowym województwa lubelskiego proponujemy wzięcie udziału w konkursie realizowanym pod hasłem: **Kształtujemy tożsamość krajobrazu**. W zamyśle konkursu jest powiązanie dydaktyczno-wychowawczych zadań szkoły z działalnością środowiska lokalnego poprzez współuczestniczenie w krzewieniu zrównoważonego rozwoju i podtrzymywaniu miejscowej tradycji, wpisanej w dziedzictwo narodowe. Istotnym elementem będzie aktywizowanie kreatywności w zakresie wprowadzania do najbliższego otoczenia kompozycji czyniących je bardziej przyjaznym oraz szerzenie postawy refleksyjnej wobec konsekwencji działalności człowieka w środowisku. **Urzeczywistnieniem tej idei będzie zaprojektowanie i stworzenie ogrodu przyszkolnego, który wpisany zostanie w krajobraz i oprócz funkcji estetycznych spełni funkcje edukacyjne dla uczniów i miejscowej ludności.**

Tak też pomyślane są zadania konkursowe.

Zadania konkursowe

Zadania konkursowe sprowadzają się do:

I kategoria:

- a) wykonania projektu ogrodu przyszkolnego,
- b) realizacji opracowanego projektu.

Ogród taki powinien mieć czytelne funkcje pozaestetyczne, m.in. służyć podejmowaniu szerokich działań edukacyjnych kształtujących świadomość ekologiczną i regionalną oraz upowszechniających kulturę regionalną i rodzime wartości. Ocenie podlegać będzie ogród i jego opis uzasadniający założenie, wykorzystanie i plan utrzymania. Nad realizacją zadań czuwa dyrektor szkoły lub upoważniony przez niego nauczyciel.

II kategoria

- a) opis i analiza uzyskania pozytywnych efektów pracy szkoły w zakresie działań edukacyjnych kształtujących świadomość ekologiczną i regionalną oraz upowszechniających kulturę regionalną i rodzime wartości z wykorzystaniem ogrodu przyszkolnego, utworzonego w poprzednich edycjach konkursu.

Warunki realizacji

1. Do konkursu mogą przystąpić wszystkie placówki oświatowe zlokalizowane w różnych miejscowościach

(zarówno na wsi, jak i w mieście), usytuowane w rozmaitych warunkach fizjograficznych.

Ponieważ warunki realizacji nie będą współmierne dla poszczególnych placówek podajemy odpowiednio zróżnicowane kryteria oceny wykonanych zadań.

2. Powodzenie konkursu zależy od szerokiej współpracy. Powinno to być dzieło społeczności

szkolnej, w realizacji, którego uczestniczy dyrektor, nauczyciele i uczniowie. Efekty mogą być spójowane przy pozyskaniu wsparcia społeczności lokalnej i władz samorządowych. Rezultat końcowy będzie więc wynikiem harmonijnego współdziałania wszystkich podmiotów.

3. Przystąpienie do konkursu placówka potwierdza przysłaniem zgłoszenia, w terminie do **30.09.2012 r.** pod adresem:

Kuratorium Oświaty

20-950 Lublin

ul. 3 Maja 6

pokój 304

Z dopiskiem: *Konkurs krajobrazowy.*

4. Do oceny placówka przesyła dokumentację fotograficzną i opisową w terminie do **30.06.2013 roku**, kierując materiały pod ww. adres.

5. Wraz z materiałami do oceny placówka przesyła również:

a) wykaz nauczycieli nadzorujących pracę,

b) wykaz klas lub uczniów aktywnie uczestniczących w konkursie,

c) elektroniczną wersję materiałów, które mogłyby być wykorzystane przy publikacji osiągnięć.

Wszystkie nadesłane materiały powinny być poświadczone przez dyrektora placówki.

UWAGA:

W wypadku trudności związanych z realizacją zaplanowanych zadań należy zgłosić nowy planowany termin wykonania zadania.

6. Oceny dokona powołana przez Kuratora Oświaty w Lublinie komisja na podstawie przesłanych materiałów i wizji lokalnej.

7. Kryteria oceny i możliwa do uzyskania maksymalna liczba punktów:

Kategoria I

a) za założenie ogrodu – 40 punktów,

b) za nawiązanie do lokalnej tradycji – 10 punktów,

c) za wygospodarowanie miejsca na tle warunków szkoły –10 punktów,

d) za dobór elementów i kompozycję estetyczną –10 punktów,

e) za wkomponowanie w otoczenie –10 punktów,

f) za walory edukacyjne, ze szczególnym uwzględnieniem działań edukacyjnych kształtujących świadomość ekologiczną i regionalną oraz upowszechniających kulturę regionalną i rodzime wartości oraz krzewieniem idei zrównoważonego rozwoju –15 punktów,

g) za rzeczowość opisu –5 punktów.

Kategoria II

Opis i analiza z uwzględnieniem działań związanych z utrzymaniem i wykorzystaniem ogrodu przyszkolnego

a) formy i metody pracy – 20 punktów,

b) zakres działań – 10 punktów,

c) upowszechnienie – 20 punktów

d) uzyskanie pozytywnych efektów edukacyjnych, wychowawczych – 40 punktów

e) za dobór elementów i kompozycję estetyczną.- 10 punktów

8. Uzyskanie 50 punktów kwalifikuje szkołę do rejestru szkół rozumnie kształtujących krajobraz.

9. Uzyskanie 75 punktów kwalifikuje szkołę do grona zwycięzców.

10. Zwycięstwo zostanie uwieńczone odpowiednim tytułem honorowym.

11. Zwycięska szkoła **uhonorowana zostanie stosownym dyplomem i nagrodą rzeczową ufundowaną przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie.**

12. Dyrektor zwycięskiej szkoły uzyskuje tytuł: **Dyrektor szkoły (przedszkola) rozumnie kształtującej krajobraz.**

13. Nauczycielom realizującym projekt przyznany zostanie tytuł: **Mistrz architektury krajobrazu spod znaku Gustawa Wuttkego**

14. Uczniowie aktywnie realizujący projekt zyskują tytuł: **Szkolny architekt krajobrazu spod znaku Gustawa Wuttkego.**

15. Wszystkie tytuły potwierdzone będą specjalnym dyplomem honorowym wydanym przez Lubelskiego Kuratora Oświaty.

16. Uzyskanie dyplomu jest honorowym zobowiązaniem do krzewienia idei kształtowania tożsamości miejscowego krajobrazu oraz podstawą do nagradzania szkół i osób kontynuujących podjęte zadania konkursowe.

17. Dyrektor szkoły rozumnie kształtującej krajobraz jest uprawniony do nadawania dyplomów w zasięgu oddziaływania szkoły.

18. Z nadzieją na wsparcie i wyzwolenie współpracy w ramach realizacji zadań z zakresu strategii zrównoważonego rozwoju gminy (miasta) informacja o konkursie przesłana zostanie do samorządów

lokalnych.

5 Tytuł dopełniony jest imieniem, by nie budzić skojarzeń z tytułami nadawanymi przez szkoły zawodowe lub akademickie. Wybrano imię znanego dydaktyka, który w swej praktyce pedagogicznej wyzwał intelektualną i praktyczną aktywność twórczą uczniów. Elementarne informacje są zawarte w Encyklopedii PWN, szersze zaś w różnych opracowaniach. Krótka informacja zostaje załączona do instrukcji niniejszego konkursu.

Uwagi końcowe

Udoskonalanie zastanego krajobrazu poprzez wprowadzanie kompozycji estetycznych, ale pełniących również pozaestetyczne funkcje, jest ze wszech miar godne wsparcia. Podjęcie zadania konkursowego jest więc właściwą sposobnością do szerzenia tej idei w środowisku lokalnym, a nawet wpisania podejmowanych działań do gminnego planu zrównoważonego rozwoju. Zakres działań zależy od inwencji zespołu uczestniczącego w konkursie. Z doświadczenia wiemy, że często udaje się pozyskać szczodrych sponsorów, a wtedy realizowane zadania nabierają większego rozmachu, a szkoła zyskuje opinię placówki kształtującej lokalne środowisko przyrodnicze i kulturowe. Szczególne zadania są do spełnienia w środowisku wiejskim. Przy dobrej współpracy z władzami samorządowymi kształtowanie tożsamości krajobrazu zatacza szerokie kręgi i korzystnie odbija się na krajobrazie, a także na kulturze danej miejscowości. Z ogrodem szkolnym można bowiem powiązać wiele imprez kulturalnych. Byłby to wielki sukces twórczej emanacji środowiska szkolnego. W sprzyjających okolicznościach pozyskiwani są liczni współpracownicy, którzy wspierają dobre działania skoncentrowane wokół idei przyszłolnego ogrodu wpisanego w miejscowy krajobraz. Im, na wniosek szkoły, Lubelski Kurator Oświaty nadaje tytuł: „**Przyjaciel architektury krajobrazu**”. Konkurs międzyszkolny jest odmienny od dotychczas organizowanych. Stawia zadania zarówno przed nauczycielami jak i uczniami oraz społecznością lokalną. W rzeczywistości jednak, podobnie jak każdy konkurs szkolny jest wyzwaniem dla nauczycieli i dla uczniów. Podjęte działania realizowane są w duchu służenia środowisku i wzrastania przez nie. To środowisko sami tworzymy, o czym od najmłodszych lat warto wiedzieć, bo: „*Człowiek nie może zagubić właściwego sobie miejsca wśród tego świata, który sam ukształtował.*” (Karol Wojtyła, „Osoba i czyn”, Wydawnictwo Towarzystwa Naukowego KUL, Lublin 2000, wyd. III, s. 70).

Zadanie konkursowe nie jest łatwe. Wymaga wiedzy, umiejętności organizacyjnych i wytrwałości. Jest jednak twórcze i wartościowe. Spróbujmy swoich sił. Ci, którzy już spróbowali, nie tylko nie rezygnują z kontynuacji, ale z wielkim entuzjazmem sami sobie stawiają nowe, jeszcze bardziej ambitne zadania.

Projekt opracowały:

Jadwiga Koniuszewska, Marianna Król, Jadwiga Michalczyk, Marzanna Ostrowska

GUSTAW WUTTKE (1887-1975)

Swe życie zawodowe poświęcił edukacji dzieci, młodzieży i nauczycieli, a w tej edukacji wychowanie człowieka stawiane było na pierwszym miejscu, zaś kształcenie merytoryczne stanowiło niejako jego dopełnienie. Będąc nauczycielem przedmiotów przyrodniczych (fizyki, chemii, biologii, geografii), preferował metody eksperymentalne, w których działanie, przeżywanie, roz-

wiązywanie problemów stanowiło podstawę uczenia się. Wielu jego uczniów pracowało w Polskiej Akademii Nauk, uniwersytetach, politechnikach i w innych instytucjach naukowych. Mając tytuł profesora, niejednokrotnie wskazywali nauczanie przez Wuttkego jako początek ich kariery zawodowej.

Przez przykład własnej pracy Gustawowi Wuttkemu udało się udowodnić, że można przełamać formalizm szkolny i stworzyć środowisko dydaktyczne, w którym proces nauczania upodabnia się do procesu badawczego. Tak jak uczony odkrywa nowe fakty i prawa, tak samo, w odpowiednim środowisku dydaktycznym czynić może uczeń, a nauczyciel inspiruje go do pracy, pomaga uporządkować zdobyte wiadomości i umiejętności oraz dostrzec ich miejsce w ogólnym systemie nauki.

W kręgu metodyki nauczania przez Wuttkego osadzony jest konkurs międzyszkolny „Kształtujemy tożsamość krajobrazu”, w którym zadanie konkursowe polega na wprowadzeniu do krajobrazu ogrodu przyszkolnego. Wymaga to twórczego wykorzystania wiedzy o środowisku w projektowaniu architektury krajobrazu. Przy wyróżnianiu laureatów też chcemy odwołać się do symboliki mistrza nad mistrzami. Dlatego nauczyciele laureaci zostaną uhonorowani tytułem związanym z Gustawem Wuttkem.

Fot. 1. Czerpanie wiedzy ze środowiska, czyli lekcja przyrody prowadzona przez Gustawa Wuttkego (fot. z archiwum Krystyny Balińskiej-Wuttke)

KONKURS PRZYRODNICZY

1. Celem konkursu jest :
  - rozwijanie uzdolnień i zainteresowań uczniów, pobudzanie twórczego myślenia,
  - poznanie i stosowanie zachowań sprzyjających bezpieczeństwu ludzi i przyrody,
  - kształtowanie umiejętności całościowego odbioru świata przyrody i zachodzących w nim zjawisk,
2. Uczestników konkursu obowiązuje:
  - opanowanie treści zawartych w podstawie programowej przedmiotu przyroda, podstawie programowej ścieżek edukacyjnych: ekologicznej, prozdrowotnej, wychowania regionalnego,
  - umiejętność posługiwania się informacjami, czytanie i interpretowanie planów, map, wykresów, tabel, rysunków, schematów oraz wyjaśnianie pojęć,
  - wykazanie się wiadomościami wykraczającymi poza podstawę programową,
3. Zakres wymaganej wiedzy do poszczególnych etapów,

I. Etap szkolny: (czas trwania 60 minut)

- pogoda i jej składniki, wyjaśnianie pojęć i zjawisk związanych z pogodą i klimatem, interpretowanie mapy pogody,
- pory roku - wędrówka słońca,
- „czytanie” planów i map, posługiwanie się legendą i skalą mapy (rodzaje skali, zamiana skali, rodzaje map),
- rozpoznawanie i opis formy terenu, skały, gleby,
- cechy żywego organizmu: sposoby odżywiania , oddychania, rozmnażania ,
- sposoby przystosowania się organizmów żywych do życia w środowisku lądowym,
- zależności między środowiskiem przyrodniczym a działalnością człowieka,
- przyrządy i pomoce przyrodnika: budowa, zastosowanie,
- kierunki świata: wyznaczanie kierunków w terenie,
- elementy krajobrazu naturalnego i krajobrazu przekształconego przez człowieka,
- obliczanie odległości terenowych z map,
- odczytywanie wysokości i form rzeźby terenu z poziomicy,
- obliczanie wysokości względnej i bezwzględnej,
- choroby wirusowe i bakteryjne oraz sposoby zapobiegania,

II. Etap okręgowy: (czas trwania 90 minut)

- treść z etapu szkolnego,

- położenie geograficzne Polski w Europie,
- charakterystyczne cechy ukształtowania powierzchni Polski (czynniki kształtujące rzeźbę w Polsce, pasy ukształtowania, cechy rzeźby)
- sieć hydrograficzna Polski,
- charakterystyka klimatu Polski,
- bogactwa mineralne i naturalne Polski,
- podział Polski na krainy geograficzne (charakterystyka krain geograficznych z uwzględnieniem organizmów żywych: roślinnych i zwierzęcych),
- Morze Bałtyckie i jego znaczenie dla Polski,
- lasy w Polsce (funkcje, rodzaje lasów, budowa, typowa roślinność),
- królestwo roślin: mchy, paprocie, rośliny nasienne (budowa, czynności życiowe, organy roślin nasiennych), zioła i rośliny trujące,
- królestwo grzybów: budowa, znaczenie pozytywne i negatywne dla człowieka i przyrody,
- ochrona przyrody w Polsce (formy ochrony przyrody, rozmieszczenie parków narodowych w Polsce),
- substancje chemiczne (proste, złożone, mieszaniny) i ich właściwości,
- budowa materii (stany skupienia i ich przemiany).

III. Etap wojewódzki: (czas trwania 90 minut)

- treść etapu szkolnego i okręgowego,
- Ziemia we Wszechświecie: układ słoneczny, kształt i rozmiary Ziemi, pory roku,
- współrzędne geograficzne,
- strefy klimatyczne Ziemi,
- strefy krajobrazowe na świecie,
- czytanie i interpretacja diagramów klimatycznych,
- ruch obiegowy i obrotowy Ziemi i ich następstwa,
- oceany i kontynenty na Ziemi (położenie, osobliwości),
- różnica czasu na Ziemi
- człowiek - budowa i funkcje układu krwionośnego,
- mieszkańcy różnych stref geograficznych Ziemi i ich zajęcia

Forma zadań

Na każdym z trzech etapów konkursu, arkusz zawierać będzie różne typy zadań zamkniętych i otwartych.

Literatura:

Podręczniki szkolne i zeszyty ćwiczeń do przyrody dla uczniów szkół podstawowych zatwierdzone do użytku szkolnego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, czasopisma przyrodnicze, atlasy oraz inne materiały dostępne w księgarniach w formie testów sprawdzających wiadomości i umiejętności z zakresu szkoły podstawowej i wykraczające ponad podstawę programową szkoły podstawowej.

*Opracowała
Ewa Zarajczyk*

KONKURS MATEMATYCZNY

Cele konkursu:

- rozwijanie zdolności i zainteresowań matematycznych,
- rozwijanie pamięci oraz umiejętności myślenia abstrakcyjnego i logicznego rozumowania,
- wyrabianie umiejętności rozwiązywania nietypowych problemów matematycznych,
- motywowanie uczniów do samodzielnej pracy poznawczej i twórczej,
- kształtowanie pozytywnego nastawienia do podejmowania wysiłku intelektualnego i postawy dociekliwości,
- nauczanie dobrej organizacji pracy,
- wyrabianie systematyczności, pracowitości i wytrwałości,
- uświadomienie poczucia własnej wartości,
- podnoszenie odporności psychicznej na stres towarzyszący sukcesom, porażkom, egzaminom,
- promowanie uczniów utalentowanych matematycznie, szkół i nauczycieli osiągających sukcesy w pracy z uczniem zdolnym.

Program merytoryczny konkursu:

Etap szkolny

- dziesiętkowy system pozycyjny,
- rzymski system zapisywania liczb,
- dzielniki i wielokrotności liczb,
- liczby pierwsze i liczby złożone,
- rozkładanie liczb naturalnych na czynniki pierwsze,
- największy wspólny dzielnik,
- najmniejsza wspólna wielokrotność,
- średnia arytmetyczna liczb,
- cechy podzielności przez 2, 5, 10, 100, 25, 4, 3 i 9,
- ułamek jako część całości, ułamek jako iloraz,
- liczby mieszane,
- rozszerzanie i skracanie ułamków zwykłych i dziesiętnych,
- obliczanie ułamka danej liczby,
- obliczanie liczby z danego jej ułamka,
- obliczanie, jakim ułamkiem jednej liczby jest druga liczba,
- przedstawianie wyrażeń dwumianowanych za pomocą ułamków dziesiętnych,
- przedstawianie liczb wymiernych na osi liczbowej,
- wartość bezwzględna liczby wymiernej,
- dodawanie, odejmowanie, mnożenie, dzielenie i potęgowanie liczb wymiernych,
- potęga o wykładniku 0,
- obliczanie wartości wyrażeń arytmetycznych, kolejność wykonywania działań,
- porównywanie liczb wymiernych,
- jednostki długości i pola, zamiana jednostek,
- pole i obwód prostokąta, równoległoboku, trójkąta, trapezu, deltoidu i dowolnego wielokąta,
- własności trójkątów i czworokątów,
- kąty wewnętrzne i zewnętrzne wielokąta,
- wzajemne położenie prostych i odcinków,
- koła i okręgi,
- powiększanie i pomniejszanie figur w skali,
- skala na planach i mapach,
- określanie skali, w jakiej wykonano dany rysunek,
- kalendarz i czas,
- jednostki masy, zamiana jednostek,

- figury przystające, osiowo- i środkowosymetryczne,
- zaokrąglanie liczb,
- zadania na prędkość, drogę i czas.

Etap okręgowy

Zakres materiału jak na etap szkolny poszerzony o:

- obliczanie procentu danej wielkości,
- obliczanie liczby z danego jej procentu,
- obliczanie, jakim procentem jednej liczby jest druga liczba,
- przedstawianie i odczytywanie danych przedstawionych w tabelach, tekstach, na diagramach i wykresach,
- prostokątny układ współrzędnych,
- zapisywanie i odczytywanie wyrażeń algebraicznych,
- mnożenie i dzielenie sum algebraicznych przez liczby,
- redukcja wyrazów podobnych,
- zastosowanie równań do rozwiązywania zadań tekstowych,
- kąty przyległe, wierzchołkowe,
- walce, stożki, kule – rozpoznawanie w sytuacjach praktycznych,
- siatka, suma długości krawędzi, pole powierzchni i objętość graniastosłupa prostego,
- jednostki objętości, zamiana jednostek,
- pierwiastkowanie liczb wymiernych.

Etap wojewódzki

Materiał określony dla etapu okręgowego, a ponadto:

- rozwiązywanie nierówności,
- kąty odpowiadające i naprzemianległe,
- konstrukcje geometryczne,
- ostrosłupy,
- przekroje graniastosłupów,
- twierdzenie Pitagorasa.

Uwaga:

- 1) Na każdym etapie narzędziem pomiarowym będzie test, w którym mogą wystąpić wszystkie typy zadań otwartych, tzn. krótkiej odpowiedzi, rozszerzonej odpowiedzi i z luką.
- 2) W każdym kolejnym etapie stopień trudności zadań będzie wzrastał.

Literatura:

- 1) Podręczniki szkolne, zeszyty do ćwiczeń i zbiory zadań dla klas IV-VI.
- 2) W. Łęska, S. Łęski „Zbiór zadań dla Asa”.
- 3) Kangur matematyczny – zadania z kategorii „Beniamin”.
- 4) Czasopismo „Matematyka”.
- 5) Czasopismo „Matematyka w szkole” – Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe.
- 6) Z. Romowicz, E. Piegat „Sto zadań z błyskiem”.
- 7) K. Dworecka, Z. Kochanowski „Konkursy matematyczne – wybrane zadania”.
- 8) Z. Krawcewicz „Zadania dla uczniów uzdolnionych matematycznie” – wybrane zadania.

Opracowała
Ewa Zakościelna

KONKURS HISTORYCZNY

Cele i umiejętności:

- rozbudzenie zainteresowania wydarzeniami z dziejów Polski i świata;
- rozwijanie indywidualnych uzdolnień uczniów;
- kształtowanie postaw: patriotycznej i obywatelskiej;
- pogłębianie umiejętności posługiwania się ze zrozumieniem pojęciami historycznymi;
- kształcenie postawy szacunku wobec tradycji i przeszłości;
- uświadomienie roli i znaczenia związków przyczynowo-skutkowych w historii ludzkości;
- podkreślenie, że znajomość przeszłości pomaga w lepszym zrozumieniu relacji międzynarodowych we współczesnym świecie.

Uwagi ogólne

Uczestników konkursu obowiązują treści nauczania określone w podstawie programowej dla przedmiotu „Historia i społeczeństwo” oraz ścieżka edukacyjna „Wychowanie do życia w społeczeństwie” (z zagadnieniami: *wychowanie regionalne – dziedzictwo kulturowe w regionie* oraz *wychowanie patriotyczne i obywatelskie*).

Program merytoryczny konkursu:

Etap szkolny

Etap ten obejmuje znajomość dziejów do XVI w. W zakresie historii ojczyzny zawiera: dzieje Polski za Piastów i Jagiellonów, kulturę średniowiecza i renesansu na ziemiach polskich. W przypadku dziejów powszechnych obejmuje starożytność aż po przełom średniowiecza i epoki nowożytnej (włącznie z wielkimi odkryciami geograficznymi, kulturą renesansu i reformacją).

Etap okręgowy

Na tym szczeblu zmagani konkursowych uczestników obowiązują zagadnienia z etapu pierwszego oraz zagadnienia związane z epoką nowożytną w zakresie historii Polski i świata do końca trwania I wojny światowej (1918 r.).

Etap wojewódzki

Ostatni szczebel konkursu, obok zakresu materiału z wcześniejszych etapów, obejmuje problematykę historii polskiej i powszechnej od 1918 r. aż po współczesność.

Konkurs ma formę testu pisemnego, złożonego z różnych rodzajów zadań, których trudność wzrasta z każdym etapem. Uczestnicy w czasie zmagani muszą wykazać się m.in. następującymi umiejętnościami określonymi w podstawie programowej:

- znajomość dat, postaci i pojęć historycznych;
- ujmowanie treści historycznych w związkach przyczynowo-skutkowych;
- umieszczanie wydarzeń w przedziałach czasowych oraz obliczanie upływu czasu między wydarzeniami;
- zdolność krytycznej oceny wydarzeń historycznych i współczesnych;
- dostrzeganie związków teraźniejszości z przeszłością oraz ciągłości rozwoju kulturalnego i cywilizacyjnego;
- odczytywanie i opis różnorodnych źródeł informacji historycznej;
- lokalizowanie czasowo-przestrzenne wydarzeń z wykorzystaniem osi czasu, planu, mapy, wykresów i tabel;
- wyciąganie wniosków z porównywania dwóch i więcej prostych informacji dotyczących wydarzeń i postaci historycznych.

Literatura:

Podręczniki i zeszyty ćwiczeń obowiązujące w nauczaniu przedmiotu „Historia i społeczeństwo” w klasach IV-VI;
Encyklopedia szkolna WSiP. Historia, wyd. 4 zm. i rozsz., wyd. WSiP, Warszawa 2004;
Atlasy historyczne do szkoły podstawowej (Demart, Nowa Era).

Opracował:
Arkadiusz Maślach

NA SKRZYDŁACH WYOBRAŹNI

KONKURS POLONISTYCZNY

1. Cele konkursu

- Rozwijanie zainteresowań i uzdolnień uczniów oraz prezentacja wiedzy i umiejętności nabywanych przez nich poprzez edukację humanistyczną.
- Integrowanie różnych doświadczeń uczniów prowadzących do lepszego zrozumienia narodowego i europejskiego dziedzictwa kulturowego.
- Kształtowanie postawy refleksyjnego odbiorcy i twórcy różnorodnych tekstów kultury, sprawnie wykorzystującego posiadaną wiedzę i umiejętności.
- Budzenie świadomości językowej i uwrażliwianie na bogactwo i piękno ojczystego języka.

2. Zakres treści kształcenia objętych sprawdzaniem wyznacza obowiązująca

od 1 września 2009 roku Podstawa programowa z języka polskiego dla II etapu edukacyjnego szkoły podstawowej.

[.http://www.reformaprogramowa.men.gov.pl/dla-nauczycieli/jezykpolski](http://www.reformaprogramowa.men.gov.pl/dla-nauczycieli/jezykpolski).

Konkurs uwzględni wspólnie rozumianą edukację polonistyczną. W testach przygotowanych na poszczególne etapy konkursu, skonstruowanych wokół jednorodnej zasady kompozycyjnej łączącej poszczególne zadania (np.: motywu, tematu, problemu, idei), wystąpią zadania wymagające zastosowania wiedzy i umiejętności w kontekście problemowym (kategorie taksonomiczne C, D). Obejmą one zagadnienia ujęte w Podstawie programowej oraz wykraczające, związane z edukacją medialną jak również z wiedzą o języku (rozpoznawanie form trybów, stron, określanie rodzaju podmiotu i orzeczenia)

3. Zadania konkursowe służyć będą sprawdzeniu następujących kompetencji uczniów:

- rozumienie czytanego tekstu (literackiego, źródłowego, użytkowego, publicystycznego),
- analizowanie i interpretowanie różnych tekstów kultury (z wykorzystaniem posiadanego aparatu pojęciowego wskazanego w podstawie programowej z języka polskiego),
- praktyczne, funkcjonalne i celowe posługiwanie się wiedzą o języku w różnych sytuacjach komunikacji międzyludzkiej,
- redagowanie własnych tekstów (rejestr form wskazany w podstawie programowej) ze świadomością adresata i celu wypowiedzi,
- dostrzeganie związków teraźniejszości z przeszłością oraz ciągłości rozwoju kulturalnego i cywilizacyjnego.

I. Etap szkolny (60 min)

Wymagania

- Rozumienie czytanego tekstu na poziomie dosłownym, przenośnym.
- Wskazywanie różnych elementów świata przedstawionego utworu literackiego.
- Określenie funkcji różnorodnych elementów tekstu (przy użyciu terminologii teoretycznoliterackiej przewidzianej w podstawie programowej).
- Dokonywanie różnych operacji stylistycznych na tekście (np. rozwijanie, skracanie) z uwzględnieniem odbiorcy i celu wypowiedzi.
- Praktyczne zastosowanie wiedzy o języku w zadaniach otwartych i zamkniętych.

Forma sprawdzenia

Pisemny test literacko-językowy. Rozwiązanie poszczególnych zadań będzie wymagało pracy z dołączonymi tekstami kultury.

II. Etap okręgowy (90 min)

Wymagania

- Redagowanie tekstów kierowanych do różnych adresatów i w różnorodnych celach w związku z potrzebami codziennej komunikacji.
- Konstruowanie krótkich form wypowiedzi o charakterze użytkowym lub informacyjnym (np. zaproszenia, podziękowania, zawiadomienia).
- Sprawne posługiwanie się terminologią językoznawczą zgodnie z rejestrem zawartym w podstawie programowej.
- Widoczna sprawność w zakresie ortografii i interpunkcji.

Zadania konkursowe będą obejmowały również zagadnienia związane z realizacją problematyki dotyczącej wychowania patriotycznego i obywatelskiego.

Forma sprawdzania

- Dyktando.
- Test literacko-gramatyczny z uwzględnieniem ćwiczeń redakcyjnych w oparciu o różne teksty kultury.

III. Etap wojewódzki (90 min)

Wymagania

Zadania konkursowe obejmować będą pełny zakres treści kształcenia literackiego i kulturowego w szkole podstawowej (również wiedzę i umiejętności wymagane w etapie szkolnym i okręgowym) oraz zagadnienia związane z realizacją edukacji czytelniczej i medialnej a w szczególności:

- dostrzeganie różnic między dziełem literackim a tekstem publicystycznym,
- odróżnianie faktów od opinii, dostrzeganie różnych sposobów ich prezentacji,
- formułowanie i prezentacja własnych punktów widzenia, opinii o różnych tekstach kultury z wykorzystaniem posiadanego aparatu pojęciowego.

Formy sprawdzania

- Pisemny test dotyczący kształcenia literacko-kulturowego.
- Redagowanie opowiadania inspirowanego poznaną lekturą, wydarzeniami odległej przeszłości lub współczesności bądź dziełami kultury (w tym także muzyką, plastyką, teatrem, filmem).

Literatura

Dopuszczone przez Ministra Edukacji Narodowej i Sportu podręczniki do języka polskiego oraz lektura dla nauczyciela do wykorzystania w pracy z uczniami:

1. Dyduchowa A. *Poezja współczesna w szkole podstawowej*. Warszawa 1987 (i późniejsze wydania)
2. Nagajowa M. *Nauka o języku dla nauki języka*. Kielce 1999
3. Puzynina J. *Język wartości*. Warszawa 1992

Ponadto wszelkie dostępne uczniom zbiory ćwiczeń różnych typów (także ortograficznych), w tym między innymi:

4. Kajetanowicz H. *Licz się ze słowami*. Gdańsk 1998
5. Stypka A. *Gramatyka w szkole podstawowej*. Ćwiczenia dla klas IV, V, VI. Warszawa 1998
6. Kruszyńska A. *Kultura, media i ja!*

Opracowała:

Lidia Kraśkiewicz

KONKURS GEOGRAFICZNY

Celem konkursu jest:

- budzenie zainteresowań geograficznych uczniów,
- ukazanie użyteczności wiedzy geograficznej w życiu codziennym i działalności człowieka,
- motywowanie uczniów do samodzielnej, systematycznej pracy.

1. Konkurs składa się z trzech etapów.

2. Obejmuje treści podstawy programowej kształcenia ogólnego uczniów gimnazjum, a także wykracza poza nią.

3. Uczniowie biorący udział w konkursie winni wykazać się **gruntownym opanowaniem treści** realizowanej podstawy programowej z geografii **ze szczególnym uwzględnieniem następujących umiejętności przedmiotowych:**

- a) określanie położenia geograficznego za pomocą współrzędnych geograficznych;
- b) obliczanie czasów (strefowego, urzędowego i słonecznego);
- c) obliczanie wysokości górującego Słońca w różnych szerokościach geograficznych i różnych porach roku;
- d) posługiwanie się skalą i podziałką;
- e) wykrywanie związków i współzależności między elementami środowiska geograficznego;
- f) interpretowanie treści map, diagramów, wykresów, danych statystycznych, rysunków itp.;
- g) wyjaśnianie terminów, pojęć i zjawisk geograficznych;
- h) przedstawianie przy pomocy rysunków prostych procesów i zjawisk zachodzących w przyrodzie.

I. Eliminacje szkolne

Ziemia – nasza planeta

Pisemny test obejmujący wiadomości i umiejętności z geografii fizycznej dotyczące:

- orientacji na mapie świata oraz określania położenia geograficznego obiektów,
- ruchów Ziemi i ich konsekwencji,
- budowy litosfery oraz czynników i procesów rzeźbotwórczych,
- czynników klimatotwórczych oraz zróżnicowania klimatu na Ziemi,
- procesów i zjawisk zachodzących w poznanych sferach Ziemi oraz ich współzależności.

II. Eliminacje okręgowe

Kontynenty, ludzie, problemy

Pisemny test obejmujący wiadomości i umiejętności z geografii regionalnej świata dotyczące:

- fizyczno-geograficznej charakterystyki kontynentów,
- procesów demograficznych i czynników rozmieszczenia ludności na kontynentach,
- zróżnicowania poziomu rozwoju gospodarczego kontynentów,
- przyrodniczych i społeczno-gospodarczych problemów kontynentów,
- geografii regionalnej państw Europy ze szczególnym uwzględnieniem krajów sąsiadujących z Polską.

III. Eliminacje wojewódzkie

Polska – moja ojczyzna

1. Pisemny test obejmujący wiadomości i umiejętności z zakresu:
  - geografii fizycznej i społeczno-gospodarczej Polski,
  - geografii regionalnej Polski ze szczególnym uwzględnieniem Lubelszczyzny.
2. Zestaw zadań do wykonania na podstawie fragmentu mapy topograficznej (turystycznej).

Literatura dla ucznia:

1. Zatwierdzone przez MEN do użytku szkolnego podręczniki do geografii, z których korzystają uczniowie w gimnazjum.
2. Atlasy geograficzne, z których korzystają uczniowie w gimnazjum (wyd. Nowa Era, Demart, Rożak i in.)
3. „Świat w liczbach”, WSiP 2007 i dalsze.
4. Tablice geograficzne, wyd. Demart
5. J. Balon, Jerzy Desperak, Tablice geograficzne, wyd. Park Edukacja, 2005

Literatura dla nauczyciela:

GUS, Mały rocznik statystyczny Polski 2011, strona internetowa www.stat.gov.pl

Uwaga! Dane statystyczne dotyczące Polski będą podawane na podstawie w/w publikacji.

Opracowała:

Małgorzata Gajewska

KONKURS BIOLOGICZNY

CELE KONKURSU:

1. Wyłanianie wśród młodzieży gimnazjalnej talentów w zakresie nauk biologicznych i wspieranie ich w rozwoju i poszerzaniu zainteresowań i kompetencji.
2. Motywowanie uczniów do pogłębiania wiedzy i umiejętności biologicznych.
3. Wspomaganie uczniów w praktycznym wykorzystaniu zdobytej wiedzy i stwarzanie im możliwości osiągnięcia sukcesu.
4. Przygotowanie do podjęcia nauki w szkołach wyższego stopnia.
5. Motywowanie szkół do rozpoznawania i rozwijania umiejętności i uzdolnień uczniów oraz podejmowania różnorodnych działań w zakresie pracy z uczniem zdolnym.
6. Promowanie osiągnięć uczniów, ich nauczycieli i szkół.
7. Zwrócenie uwagi na aktualne problemy współczesnej biologii.

ZAKRES WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI WYMAGANYCH NA POSZCZEGÓLNYCH ETAPACH KONKURSU

1. W pierwszym i drugim etapie konkursu (etap szkolny i okręgowy) sprawdzane będzie opanowanie wiedzy i umiejętności objętych obowiązującą podstawą programową edukacji biologii w gimnazjum (za wyjątkiem treści nauczania z zakresu genetyki i ewolucjonizmu).
2. W trzecim etapie konkursu (etap wojewódzki) obowiązuje zakres wiedzy i umiejętności z etapów wcześniejszych z poszerzeniem o wybrane zagadnienia z zakresu genetyki i ewolucjonizmu oraz zagadnienia zawarte w proponowanej literaturze. Dopuszcza się (głównie w trzecim etapie konkursu) możliwość formułowania zadań kwalifikowanych na wykraczający poziom wymagań, czyli dotyczących samodzielnego proponowania rozwiązań z zastosowaniem zdobytej wiedzy.

Nowa Podstawa Programowa z biologii dla gimnazjum –Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 roku. Dziennik Ustaw Nr 4 poz.17 z dnia 15 stycznia 2009 roku;

SZCZEGÓŁOWY ZAKRES UMIEJĘTNOŚCI NA WSZYSTKIE ETAPY KONKURSU

- Poprawne posługiwanie się terminologią biologiczną.
- Interpretowanie zależności między budową i funkcją układów i narządów w organizmie człowieka.
- Interpretowanie zależności między budową i funkcjonowaniem organizmów a ich środowiskiem życia.
- Porównywanie budowy i funkcji organizmów.
- Analizowanie struktury i funkcjonowania wybranych ekosystemów.
- Ocenianie zmian zachodzących w środowisku przyrodniczym w wyniku oddziaływania człowieka i ich wpływ na jego zdrowie.
- Wskazywanie na źródła zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego i proponowanie działań zapobiegających degradacji tego środowiska.
- Projektowanie doświadczeń, formułowanie hipotez i problemów badawczych.
- Analizowanie danych przedstawionych w formie tabel, diagramów, wykresów, schematów itp.
- Analizowanie i interpretowanie wyników obserwacji i doświadczeń wraz z oceną ich wiarygodności.
- Wykonywanie wykresów, rysunków i schematów.
- Rozpoznawanie obiektów przyrodniczych na schematach i rysunkach.

- Stosowanie wiedzy biologicznej do rozwiązywania zadań problemowych.
- Wnioskowanie o stanie zdrowia człowieka na podstawie wyników podstawowych badań lekarskich, wskazywanie przyczyn chorób narządów i układów oraz działań profilaktycznych.
- Ocena reklam dotyczących produktów wykorzystywanych przez człowieka.
- Rozwiązywanie prostych krzyżówek genetycznych (trzeci etap).
- Przedstawianie i uzasadnianie opinii o organizmach GMO i badaniach prenatalnych (trzeci etap).

PROPONOWANA LITERATURA

1. Podręczniki i zeszyty ćwiczeń do nauczania biologii w gimnazjum dopuszczone przez Ministerstwo Edukacji Narodowej
2. Woźniak A., Botanika. Jedność i różnorodność roślin (kompedium dla uczniów gimnazjum), WSiP (dowolne wydanie).
3. Koszewska B., Zabłocka T., Zoologia. Jedność i różnorodność zwierząt (kompedium dla uczniów gimnazjum), WSiP (dowolne wydanie).
4. Jerzmanowski A.,(red) Biologia XXI WSiP
5. Aleksandrowicz R. Mały atlas anatomiczny, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2003

Opracowała

Krystyna Widomska

Jolanta Dubaj

KONKURS CHEMICZNY

Cele konkursu:

1. Rozwijanie zainteresowań chemicznych uczniów i motywowanie ich do poszerzania wiedzy i umiejętności.
2. Uświadomienie znaczenia wiedzy chemicznej w życiu codziennym i działalności człowieka.
3. Kształcenie umiejętności dostrzegania i przewidywania wpływu substancji chemicznych na środowisko naturalne i zdrowie człowieka.
4. Stwarzanie uczniom okazji do sprawdzania własnego poziomu wiedzy i umiejętności w zakresie chemii.

Uczestnicy konkursu powinni wykazać się:

opanowaniem treści:

- zawartych w podstawie programowej nauczania chemii w gimnazjum,
- rozszerzających zakres wiadomości zawarty w podstawie programowej – podanych w niniejszym programie merytorycznym konkursu.

umiejętnościami:

- posługiwania się informacjami z różnych źródeł,
- interpretowania wykresów, tabel, schematów, rysunków,
- wyjaśniania terminów, pojęć, procesów chemicznych,
- wykorzystywania posiadanej wiedzy do projektowania doświadczeń chemicznych oraz formułowania obserwacji i wniosków dotyczących ich przebiegu,
- przedstawiania za pomocą rysunków i modeli procesów chemicznych,
- stosowania i interpretowania symboli, wzorów i równań reakcji chemicznych,
- wykorzystywania poznanych praw chemicznych przy rozwiązywaniu zadań obliczeniowych i problemowych,
- wykonywania obliczeń stechiometrycznych.

I ETAP SZKOLNY

Pisemny zestaw zadań składający się: z zadań otwartych i zamkniętych sprawdzających wiadomości i umiejętności dotyczące:

- teorii atomistyczno – cząsteczkowej i jej wykorzystanie do interpretowania procesów chemicznych,
- właściwości i zastosowania pierwiastków,
- szeregu aktywności metali,
- występowania w przyrodzie, właściwości i zastosowania związków nieorganicznych,
- metod otrzymywania, właściwości i zastosowania: kwasów, wodorotlenków i soli,
- przemian fizycznych i chemicznych związków nieorganicznych,
- procesów powstawania mieszanin i różnych sposobów ich rozdzielania,
- budowy atomów, izotopów, jonów,
- promieniotwórczości: źródeł promieniowania jądrowego i jego skutków,
- wiązań chemicznych: atomowe, jonowe, atomowe spolaryzowane,
- korzystania z układu okresowego pierwiastków chemicznych,
- obliczeń chemicznych z wykorzystaniem masy atomowej i cząsteczkowej, stosunków stechiometrycznych w związkach chemicznych i reakcjach chemicznych, prawa stałości skła-

du, prawa zachowania masy, rozpuszczalności substancji i stężenia procentowego roztworów,

- obliczeń związanych ze składem izotopowym pierwiastków i czasem połowicznego rozpadu.

II ETAP OKRĘGOWY

Pisemny zestaw zadań składający się z zadań otwartych i zamkniętych, w którym zakres wiadomości i umiejętności z I etapu zostanie poszerzony o zagadnienia dotyczące:

- dysocjacji jonowej, odczynu roztworów kwasów, zasad i soli (hydroliza soli),
- skali pH w ujęciu jakościowym,
- reakcji jonowych,
- budowy, właściwości i zastosowań węglowodorów nasyconych i nienasyconych,
- materiałów i tworzyw pochodzenia naturalnego,
- surowców energetycznych: gazu ziemnego, ropy naftowej, węgla kopalnych,
- otrzymywania i zastosowania tworzyw sztucznych,
- obliczeń z wykorzystaniem pojęcia mola, masy molowej i objętości molowej gazów w warunkach normalnych,
- molowej interpretacji równania chemicznego, obliczeń stechiometrycznych.

III ETAP WOJEWÓDZKI

Pisemny zestaw zadań składający się z zadań otwartych i zamkniętych, w którym zakres wiadomości i umiejętności z I i II etapu zostanie poszerzony o zagadnienia dotyczące:

- pochodnych węglowodorów: alkoholi, kwasów karboksylowych i ich soli (mydeł), estrów, amin, aminokwasów,
- najważniejszych związków w organizmach żywych: tłuszczów, węglowodanów i białek,
- reakcji charakterystycznych dla tłuszczów, białek i cukrów,
- substancji dodatkowych znajdujących się w żywności,
- działania niektórych substancji na organizm człowieka (leki, alkohole, narkotyki, trucizny),
- przyczyn i skutków niepożądanych zmian zachodzących w atmosferze, hydrosferze i litosferze,
- chemii gleby,
- obliczeń związanych ze stężeniem molowym roztworów, przeliczaniem stężeń.

Literatura:

1. Podręczniki do nauki chemii w gimnazjum i wybrane tematy z podręczników do szkół ponadgimnazjalnych (rozszerzające wiadomości uczniów o wskazane powyżej zagadnienia).
2. Zbiory zadań z chemii dla uczniów gimnazjum.
3. Zbiory zadań z chemii dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych (wybrane działy), np. K. Pazdro, A. Reych.
4. „Zielone zadania” – M. Koszmider, G. Kazanecka.
5. „Tajemnice powietrza i wody” – K. Łopata i inni.
6. „Tajemnice gleby” – K. Łopata i inni.

Opracowanie:
Anna Gawlik

KONKURS FIZYCZNY

Cele konkursu:

- Popularyzacja fizyki wśród uczniów gimnazjów.
- Motywowanie do poszerzania wiedzy i umiejętności uczniów w zakresie fizyki.
- Kształtowanie i doskonalenie takich cech charakteru uczniów jak systematyczność, rzetelność, dociekliwość i upór w dążeniu do celu.
- Ukazanie użyteczności wiedzy fizycznej w życiu codziennym i związków fizyki z innymi dziedzinami działalności człowieka.
- Rozpoznawanie uzdolnień młodzieży gimnazjalnej w zakresie fizyki; promocja osiągnięć uczniów zdolnych.

W rozwiązywaniu zadań konkursowych uczeń powinien wykazać się

opanowaniem treści:

- zawartych w podstawie programowej nauczania fizyki w gimnazjum,
- rozszerzających podstawę programową, wskazanych w regulaminie konkursu;

umiejętnościami:

- posługiwania się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym również popularno – naukowych);
- analitycznego myślenia podczas rozwiązywania problemowych i obliczeniowych zadań fizycznych (**zamkniętych i otwartych**);
- odczytywania informacji z wykresów, tabel, schematów, rysunków;
- sporządzania wykresów zależności pomiędzy wielkościami fizycznymi;
- posługiwania się językiem matematyki w rozwiązywaniu zadań fizycznych;
- dostrzegania, nazywania oraz opisywania zjawisk i procesów fizycznych zachodzących w otaczającym nas świecie;
- stosowania praw, zasad, teorii do wyjaśniania zjawisk i procesów fizycznych;
- wskazywania przykładów praktycznego zastosowania różnych zjawisk, procesów i praw fizycznych;
- projektowania pomiarów, obserwacji i doświadczeń fizycznych oraz analizowania ich wyników; szacowania niepewności pomiarowej;
- stawiania hipotez i formułowania wniosków;
- stosowania i przeliczania jednostek miar układu SI oraz używanych w technice;
- przeliczania wielokrotności i podwielokrotności;
- zapisania przybliżonego wyniku pomiaru lub obliczenia fizycznego z dokładnością do zadanej liczby cyfr znaczących.

Program merytoryczny konkursu

I. Etap szkolny

- Kinematyka i dynamika
  - względność ruchu;
  - ruchy prostoliniowe: jednostajny, jednostajnie przyspieszony (także z szybkością początkową) oraz jednostajnie opóźniony;
  - wykresy $s(t)$, $x(t)$, $V(t)$, $a(t)$ (ich analiza, interpretacja oraz sporządzanie);
  - wzory: $V = \frac{s}{t}$, $a = \frac{\Delta V}{\Delta t}$, $V = V_0 \pm at$, $s = \frac{at^2}{2}$ (także $s = V_0t \pm \frac{at^2}{2}$);
  - droga jako pole figury pod wykresem $V(t)$;
  - szybkość średnia i chwilowa;
  - drogi przebyte w **dowolnych przedziałach czasu** w ruchach prostoliniowych (w tym również jednostajnie zmiennych);

- stosunek dróg przebytych w **kolejnych** sekundach ruchu jednostajnie przyspieszonego prostoliniowego bez prędkości początkowej;
  - spadek swobodny i rzut pionowy;
  - siła oporu powietrza, spadanie ciał w powietrzu;
  - prędkość względna i wypadkowa (składanie ruchów wzdłuż jednej prostej);
  - zasady dynamiki Newtona (II zas. dyn. w postaci $\vec{a} = \frac{\vec{F}_w}{m}$);
  - siła równoważąca i wypadkowa sił o takim samym kierunku (takich samych bądź przeciwnych zwrotach);
  - zasady dynamiki w różnych sytuacjach (siły akcji i reakcji, siły w przypadku ruchu jednostajnego prostoliniowego, obliczanie przyspieszenia z II zasady dynamiki dla danego ciała lub układu ciał);
  - masa a ciężar ciała;
  - siła sprężystości.
- Właściwości materii
    - własności ciał stałych, cieczy i gazów;
    - zmiany stanów skupienia materii;
    - związek między energią kinetyczną cząsteczek i temperaturą;
    - rozszerzalność temperaturowa ciał (liniowa i objętościowa), anomalna rozszerzalność wody;
    - cząsteczkowa budowa ciał, oddziaływania międzycząsteczkowe, menisk wklęsły i wypukły, napięcie powierzchniowe (jakościowo);
    - gęstość substancji.
  - Hydrostatyka i aerostatyka
    - parcie, ciśnienie, jednostki ciśnienia;
    - prawo Pascala i jego zastosowanie, np. w prasie hydraulicznej;
    - ciśnienie atmosferyczne i hydrostatyczne;
    - równowaga cieczy w naczyniach połączonych, obliczanie gęstości lub wysokości słupa cieczy z warunku równowagi w naczyniach połączonych;
    - siła wyporu, prawo Archimedesza (jakościowo i ilościowo);
    - warunki pływania ciał (tonie, pływa całkowicie zanurzone, pływa częściowo zanurzone).

II. Etap okręgowy

Obowiązuje zakres materiału określony dla etapu szkolnego, a ponadto:

- Kinematyka i dynamika
  - działania na wektorach: dodawanie, odejmowanie, rozkładanie na składowe, obliczanie wartości wektorów wypadkowych (przemieszczenia, prędkości i siły) z wykorzystaniem twierdzenia Pitagorasa;
  - tarcie statyczne i kinetyczne, współczynnik tarcia ($T = fF_N$), ruch pod wpływem siły tarcia;
  - pęd, zasada zachowania pędu na przykładzie zjawiska odrzutu i zderzeń niesprężystych (zderzenia obiektu ruchomego z nieruchomym i dwóch ruchomych, w tym także poruszających się na wprost siebie).
- Praca, moc, energia mechaniczna
  - praca mechaniczna i moc, jednostki układu SI oraz kilowatogodzina i koń mechaniczny;
  - obliczanie pracy różnych sił;
  - obliczanie pracy w przypadku gdy wartość siły ulega zmianie (z pola pod wykresem $F(s)$);
  - sprawność urządzeń;
  - rodzaje energii mechanicznej (w tym również energia sprężystości), zmiany energii, $\Delta E = W$;
  - zasada zachowania energii mechanicznej;

- maszyny proste: dźwignia dwustronna i jednostronna, bloczek nieruchomy, kołowrót, równia pochyła (z rozkładem sił działających na ciało na niej umieszczone, ale bez stosowania funkcji trygonometrycznych – wykorzystując podobieństwo trójkątów).
- Energia w zjawiskach cieplnych
  - pierwsza zasada termodynamiki ($\Delta E_w = Q + W$) oraz szczególne przypadki, w których $\Delta E_w = W$ lub $\Delta E_w = Q$;
  - ciepło właściwe, ciepło topnienia, ciepło krzepnięcia, ciepło parowania, ciepło skraplania;
  - przemiany energetyczne z uwzględnieniem zmian energii wewnętrznej;
  - wzory: $Q = mc_w \Delta T$, $Q = mc$;
  - wykresy zależności $T(t)$, $Q(t)$, $T(Q)$;
  - bilans cieplny;
  - sposoby przekazywania energii cieplnej - przewodnictwo, konwekcja i promieniowanie (jakościowo).
- Drgania i fale mechaniczne
  - ruch drgający i wielkości opisujące go (amplituda, okres, częstotliwość);
  - charakterystyka ruchu drgającego (zmiany szybkości, przyspieszenia, wypadkowej sił działających na ciało wykonujące ruch drgający - jakościowo);
  - wahadło matematyczne, stosowanie wzoru $T = 2\pi \sqrt{\frac{l}{g}}$; przemiany energii w ruchu wahadła matematycznego;
  - ruch ciężarka zawieszonego na sprężynie, przemiany energii w tym ruchu;
  - rezonans mechaniczny;
  - fale mechaniczne, rodzaje fal, amplituda, okres, częstotliwość, prędkość i długość fali, związek $V = \lambda f$;
  - dyfrakcja i interferencja fal (jakościowo);
  - fale dźwiękowe, cechy dźwięku, infradźwięki i ultradźwięki, zjawisko echa, zjawisko rezonansu akustycznego;
  - instrumenty muzyczne.

III. Etap wojewódzki

Obowiązuje zakres materiału określony dla etapu szkolnego i okręgowego, a ponadto:

- Elektrostatyka
  - ładunki elektryczne i ich oddziaływanie, ładunek ciała a ładunek elementarny;
  - elektryczna budowa materii, przewodniki i izolatory;
  - sposoby elektryzowania ciał (tarcie, dotyk, indukcja), uziemianie ciał;
  - zasada zachowania ładunku;
  - elektroskop, zachowanie listków elektroskopu w różnych sytuacjach;
  - prawo Coulomba ($F = k \frac{q_1 q_2}{r^2}$);
  - pole elektrostatyczne;
  - ruch cząstki naładowanej w polu elektrostatycznym (wzdłuż linii pola);
  - praca jednorodnego pola elektrostatycznego a napięcie elektryczne;
  - zmiana energii cząstki naładowanej pod wpływem pola elektrostatycznego.
- Prąd elektryczny
  - obwód prądu stałego, źródła napięcia, schematy obwodów elektrycznych;
  - natężenie prądu, I prawo Kirchhoffa, prawo Ohma dla odcinka obwodu ($I = \frac{U}{R}$), opór elektryczny oraz jego zależność od długości, pola przekroju poprzecznego i rodzaju przewodni-

$$R = \rho \frac{l}{S};$$

- szeregowo, równoległe i mieszane łączenie oporów;
  - praca i moc prądu elektrycznego, przemiany energii elektrycznej w inne rodzaje energii, np. energię cieplną, mechaniczną, związek mocy z oporem, napięciem, natężeniem;
  - sprawność urządzeń elektrycznych.
- Elektromagnetyzm
- pole magnetyczne magnesów trwałych, pole magnetyczne Ziemi, linie pola magnetycznego i ich zwrot;
  - pole magnetyczne wokół przewodnika z prądem (rysowanie linii pola w przypadku przewodnika prostoliniowego, kołowego i zwojnicy);
  - siła elektrodynamiczna (w tym również wzór $F = BIl$ - dla przypadku prostoliniowego przewodnika prostopadłego do linii pola);
  - stosowanie reguły lewej dłoni do określania zwrotu siły elektrodynamicznej, zwrotu linii pola magnetycznego lub kierunku prądu;
  - prąd indukcyjny i sposoby jego wzbudzania, reguła Lenza;
  - wytwarzanie i przesyłanie energii elektrycznej;
  - transformator - zasada działania, zastosowania, przekładnia;
  - elektromagnes, silnik elektryczny, miernik elektryczny.
- Optyka
- powstawanie obszarów cienia i półcienia;
  - prawo odbicia i załamania światła, współczynnik załamania, szybkość rozchodzenia się światła w ośrodku, całkowite wewnętrzne odbicie;
  - konstrukcja powstawania obrazów w zwierciadle płaskim, w zwierciadłach sferycznych wklęsłych i wypukłych oraz w soczewkach skupiających i rozpraszających, cechy obrazów;
  - równanie zwierciadła i soczewki $\frac{1}{x} + \frac{1}{y} = \frac{1}{f}$ (dla zwierciadła $f = \frac{r}{2}$), powiększenie
- $$p = \frac{h'}{h} = \frac{y}{x};$$
- zdolność skupiająca soczewki $Z = \frac{1}{f}$ i jej jednostka;
  - budowa oka, dalekowzroczność, krótkowzroczność i korekta tych wad;
  - rozszczepienie światła białego, widzenie barwne, filtry, mieszanie barw (jakościowo), dyfrakcja i interferencja światła (jakościowo);
  - widmo fal elektromagnetycznych, właściwości fal elektromagnetycznych.

Literatura:

1. Podręczniki i zeszyty ćwiczeń do nauczania fizyki w gimnazjum dopuszczone do użytku szkolnego przez MEN.
2. R. Subieta „Zbiór zadań z fizyki dla gimnazjum”, WSiP.
3. J. Salach, B. Sagnowska „Zbiór zadań z fizyki dla uczniów gimnazjum i liceum profilowanego”, ZamKor.
4. L. Bober „Fizyka. Zbiór zadań dla gimnazjum”, Wyd. ŻAK.
5. H. Kaczorek, Z. Słówko „Zadania z fizyki dla szkoły podstawowej”, WSiP.
6. U. Ilczuk, E. Kurek „Konkursy z fizyki - wybór zadań”, WSiP.
7. J. Niemiec, J. Wójcicka „Zadania konkursowe dla uczniów gimnazjum”, Biblioteka nauczyciela fizyki, Zeszyt 6, ZamKor.

Opracowała:

Małgorzata Wiertel

KONKURS MATEMATYCZNY

Cele konkursu:

- rozwijanie zdolności i zainteresowań matematycznych,
- rozwijanie umiejętności myślenia abstrakcyjnego i logicznego rozumowania,
- wyrabianie umiejętności rozwiązywania nietypowych problemów matematycznych,
- motywowanie uczniów do samodzielnej pracy poznawczej i twórczej,
- kształtowanie pozytywnego nastawienia do podejmowania wysiłku intelektualnego i postawy dociekliwości,
- podnoszenie poziomu stosowania wiedzy matematycznej,
- wyrabianie systematyczności, pracowitości i wytrwałości,
- uświadomienie poczucia własnej wartości,
- podnoszenie odporności psychicznej na stres towarzyszący sukcesom, porażkom, egzaminom,
- promowanie uczniów utalentowanych matematycznie, szkół i nauczycieli osiągających sukcesy w pracy z uczniem zdolnym.

Program merytoryczny konkursu:

Etap szkolny

- systemy zapisywania liczb: rzymski i dziesiętkowy pozycyjny,
- kalendarz i czas,
- prędkość, droga, czas, zamiana jednostek,
- dzielniki i wielokrotności liczb,
- liczby pierwsze i liczby złożone,
- rozkładanie liczb naturalnych na czynniki pierwsze, NWD, NWW,
- cechy podzielności przez 2, 5, 10, 100, 25, 4, 3 i 9,
- rozwinięcia dziesiętne liczb wymiernych,
- zaokrąglanie liczb,
- ułamki zwykłe i dziesiętne: zamiana, porównywanie, działania,
- działania na liczbach dodatnich i ujemnych, porównywanie,
- wartość bezwzględna liczby,
- odległości liczb na osi liczbowej,
- obliczanie procentu danej wielkości,
- obliczanie liczby z danego jej procentu,
- obliczanie, jakim procentem jednej liczby jest druga liczba,
- o ile procent więcej, o ile procent mniej,
- punkty procentowe,
- stopy, syropy, roztwory,
- obliczenia bankowe, diagramy procentowe, promile,
- potęga o wykładniku całkowitym,
- notacja wykładnicza,
- pierwiastek arytmetyczny: wyłączanie czynnika przed i włączanie czynnika pod znak pierwiastka, pozbywanie się niewymierności w mianowniku,
- działania na pierwiastkach,
- stosunek wielkości, proporcje, wielkości wprost i odwrotnie proporcjonalne,
- zapisywanie i odczytywanie wyrażeń algebraicznych,
- wartości liczbowe wyrażeń algebraicznych,
- jednomian i suma algebraiczna – działania,
- równania i nierówności pierwszego stopnia z jedną niewiadomą, ilustracja rozwiązania nierówności na osi liczbowej,

- układy równań pierwszego stopnia z dwiema niewiadomymi,
- zastosowanie równań, nierówności i układów równań do rozwiązywania zadań tekstowych,
- przekształcanie wzorów,
- kąty przyległe, wierzchołkowe, odpowiadające, naprzemianległe,
- jednostki długości, pola i objętości, zamiana jednostek,
- własności, pola i obwody wielokątów,
- wielokąty foremne,
- kąty wewnętrzne i zewnętrzne wielokąta,
- koła i okręgi: wzajemne położenie, pole koła i wycinka kołowego, długość okręgu i łuku, kąty w kole,
- okrąg opisany na wielokącie i wpisany w wielokąt,
- styczna do okręgu,
- twierdzenie Pitagorasa i twierdzenie odwrotne,
- trójkąty o kątach 90° , 45° , 45° , oraz 90° , 30° , 60° ,
- skala na planach i mapach,
- symetria osiowa i środkowa,
- figury przystające, osiowo- i środkowosymetryczne,
- cechy przystawiania trójkątów,
- symetralna odcinka i dwusieczna kąta,
- prostokątny układ współrzędnych,
- symetrie w układzie współrzędnych,
- siatka, pole powierzchni, objętość, własności graniastosłupów i ostrosłupów,
- odcinki w graniastosłupach i ostrosłupach,
- przekroje graniastosłupów i ostrosłupów,
- przedstawianie i odczytywanie danych przedstawionych w tabelach, tekstach, na diagramach i wykresach,
- średnia, mediana, modalna,
- prawdopodobieństwo zdarzenia losowego.

Etap okręgowy

Zakres materiału jak na etap szkolny poszerzony o:

- zbiory punktów w układzie współrzędnych, których współrzędne spełniają określone warunki,
- pojęcie funkcji, własności,
- funkcja liniowa, funkcja kawałkami liniowa, funkcja postaci $y = ax^2 + b$,
- wielkości wprost i odwrotnie proporcjonalne – wykresy,
- figury podobne, podobieństwo trójkątów,
- dowodzenie twierdzeń o treści algebraicznej i geometrycznej (założenie, teza, dowód),
- równania kwadratowe niezupełne,
- równania i układy równań z dwiema i większą liczbą niewiadomych,
- układy nierówności z jedną i z dwiema niewiadomymi – ilustracja graficzna,

Etap wojewódzki

Materiał określony dla etapu okręgowego, a ponadto:

- wzory skróconego mnożenia,
- rozkładanie sum algebraicznych na czynniki,
- ułamek algebraiczny: dziedziła określoności, skracanie, rozszerzanie, działania,
- równania i nierówności z wartością bezwzględną,

- badanie własności i kreślenie wykresów funkcji z wartością bezwzględną,
- przedziały liczbowe, suma, różnica i część wspólna przedziałów,
- bryły obrotowe: walec, stożek, kula.

Uwaga:

1. Na każdym etapie narzędziem pomiarowym będzie test, w którym mogą wystąpić wszystkie typy zadań otwartych tzn. krótkiej odpowiedzi, rozszerzonej odpowiedzi i z luką oraz zadań zamkniętych tzn. wielokrotnego wyboru, prawda – fałsz i na dobieranie.
2. W każdym kolejnym etapie stopień trudności zadań będzie wzrastał.

Literatura podstawowa i pomocnicza:

1. Podręczniki i zbiory zadań do nauki matematyki, zatwierdzone przez MEN do nauczania w gimnazjum.
2. Zbiór zadań dla Asa-kl. I-III gimnazjum.
3. K. Dworecka, Z. Kochanowski - Konkursy matematyczne - wybór zadań -WSiP.
4. Z. Krawcewicz. - Zadania dla uczniów uzdolnionych matematycznie - WSiP.
5. T. Gardiner – Matematyczne potyczki cz. I – wyd. Nowa Era. Warszawa 2001
6. Z. Bobiński, P. Nodzyński – Liga zadaniowa – wyd. Aksjomat Toruń 2004
7. Jędrzejewicz - Bukiety matematyczne dla gimnazjum. Zadania przygotowujące do konkursów - Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe
8. W. Bednarek - Konkurs matematyczny w gimnazjum – przygotuj się sam - wyd. Nowik, Opole 2003
9. W. Bednarek. - 100 zadań na celujący. - „ANNAL” Łódź.
10. R. Uliasz, B. Kamińska – Matematyka na co dzień – po co ja się tego uczę w gimnazjum – wyd. Nowik, Opole 2000
11. M. Bury, A. Kałuża - Trening przed zawodami matematycznymi. - WSiP
12. H. Pawłowski – Olimpiady i konkursy matematyczne – wyd. Tutor, Toruń 2002
13. Rybak – Matematyka w zastosowaniach- wyd. Podkowa, - Gdańsk 2001
14. E. Łozińska- Zbiór zadań konkursowych z matematyki dla gimnazjum, - Wyd. Nowik
15. Bobiński Zbigniew, Nodzyński Piotr, Uscki Mirosław - LIGA ZADANIOWA. Zbiór zadań dla uczniów zainteresowanych matematyką - Wydawnictwo: Aksjomat Toruń.

Opracowanie

Wiesława Trubalska

KONKURS HISTORYCZNY

Cele i umiejętności:

1. popularyzacja wiedzy historycznej, zachęcanie uczniów do poznawania przeszłości własnej małej i wielkiej Ojczyzny,
2. kształtowanie postaw patriotycznych i obywatelskich, promowanie wartości tolerancji, poszanowania dla innych narodów i kultur,
3. wyłanianie i promowanie młodzieży o ponadprzeciętnej wiedzy i umiejętnościach,
4. motywowanie uczniów do samodzielnego zdobywania i pogłębiania wiedzy i umiejętności przedmiotowych i ponadprzedmiotowych,
5. kształtowanie umiejętności posługiwania się zdobytą wiedzą historyczną do rozumienia problemów współczesnego świata.

Konkurs obejmuje wiadomości i umiejętności wynikające z podstawy programowej kształcenia ogólnego uczniów gimnazjum w zakresie historii, wykraczając poza nią, zwłaszcza w zakresie historii małej i wielkiej Ojczyzny.

etap I - szkolny: obejmuje zagadnienia z zakresu historii powszechnej okresu starożytności i średniowiecza; oraz dziejów ojczystych za panowania dynastii Piastów i Jagiellonów (do końca wieku XV).

etap II - rejonowy: obejmuje treści programowe z etapu I oraz zagadnienia z zakresu historii nowożytnej (XVI- XVIII wiek).

etap III - wojewódzki: obejmuje treści programowe z etapu I i II etapu oraz zagadnienia z zakresu historii ojczystej i powszechnej do 1918 r.

Zadania konkursowe mogą być zgrupowane wokół jednej idei lub problemu historycznego.

Konkurs ma formę pisemnego testu zbudowanego z różnych typów zadań sprawdzających wiedzę i umiejętności ucznia w zakresie:

- znajomości dat, pojęć, faktów i postaci historycznych;
- ujmowania wydarzeń historycznych w związku przyczynowo – skutkowe;
- dostrzegania związków między wydarzeniami z historii Polski a wydarzeniami z historii powszechnej;
- poprawnego umieszczania wydarzeń w porządku chronologicznym;
- lokalizacji czasowo- przestrzennych wydarzeń z wykorzystaniem osi czasu, map, wykresów i tabel;
- sporządzania wykresów, diagramów, planów.
- łączenia wiedzy uzyskanej z różnych źródeł informacji
- analizy i interpretacji źródeł historycznych;
- oceniania postaci, faktów i wydarzeń historycznych.

Na każdym z etapów mogą się znaleźć zagadnienia z historii regionalnej.

Proponowana literatura

1. Podręczniki i zeszyty ćwiczeń do historii dla gimnazjalistów dopuszczone do użytku szkolnego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.
2. Atlasy historyczne dla uczniów gimnazjum wydawnictwa DEMART, PPWK
3. Historia . Zeszyt ćwiczeń na mapach konturowych .Wydawnictwo DEMART
4. Maresz T., Juszczyk K., Historia w tekstach źródłowych, T.1; 2, 3,Rzeszów 1996
5. oprac. Sobańska – Bondaruk M., Leonard S. B
Wiek V – XV w źródłach;
Wiek XVI – XVIII w źródłach;

Wiek XIX w źródłach, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999.

6. Poczet polskich królów i książąt, Wydawnictwo Dolnośląskie 2001-2004.
7. Historia Encyklopedia szkolna PWN, Warszawa 2007
8. Besala J., Tajemnice historii Polski, Poznań
9. Polaków dzieje malowane, Wydawnictwo Demart.

Opracowanie
Ewa Sędzimirz

KONKURS JĘZYKA FRANCUSKIEGO

Celem konkursu jest motywowanie uczniów do samodzielnego pogłębiania wiedzy w zakresie języka francuskiego, znajomości kultury i spraw życia codziennego Francji.

Wymagania

Zakres wymagań konkursu języka francuskiego dla młodzieży gimnazjum obejmuje cele kształcenia – wymagania ogólne oraz treści nauczania – wymagania szczegółowe Podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego wg rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 23 grudnia 2008 roku w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół z komentarzem :

<http://reformaprogramowa.men.gov.pl/ksztalcenie-ogolne/podstawa-programowa>.

Struktura konkursu

I Etap Szkolny (forma pisemna - 60 min.) :

- a) rozumienie tekstu czytanego,
- b) test leksykalno-gramatyczny,
- c) kultura i cywilizacja Francji.

II Etap Okręgowy (forma pisemna - 90 min.) :

- a) rozumienie tekstu czytanego,
- b) test leksykalno-gramatyczny,
- c) kultura i cywilizacja Francji,
- d) wypowiedź pisemna- list nieformalny.

III Etap Wojewódzki (część pisemna i ustna) :

Część pisemna (80 min.) :

- a) rozumienie ze słuchu,
- b) rozumienie tekstu czytanego,
- c) test leksykalno- gramatyczny,
- d) kultura i cywilizacja Francji.

Część ustna (10 min.) :

- opis ilustracji,
- rozmowa na poruszony w ilustracji temat.

Bibliografia

Podstawa programowa wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego. Tom 3. Języki obce w szkole podstawowej, gimnazjum i liceum :

http://www.konferencje.men.gov.pl/images/Podstawa_programowa/men_tom_3.pdf

*Opracowała
Marlena Deckert*

KONKURS JĘZYKA ROSYJSKIEGO

Celem konkursu jest rozbudzenie i pielęgnowanie zainteresowań językiem i kulturą rosyjską, motywowanie uczniów do samodzielnego pogłębiania wiedzy i umiejętności z zakresu języka rosyjskiego oraz umacnianie wiary we własne siły i umożliwienie osiągnięcia sukcesu.

Zakres tematyczny konkursu

1. Ja i życie rodzinne
  - Ja i moja rodzina
  - Dane osobowe, zawieranie znajomości
  - Informacje o moim domu
  - Czynności dnia codziennego
  - Moja miejscowość
  - Urodziny, imieniny moich bliskich
  - Święta religijne polskie i rosyjskie
2. Moja szkoła
  - Ulubione przedmioty, plan lekcji
  - Mój nauczyciel
  - Moi rówieśnicy
3. Czas
  - Pory roku, miesiące, dni tygodnia
  - Data godzina
  - Określenie wieku
4. Zainteresowania
  - Hobby, pasje
  - Sport, komputer
  - Organizacja życia kulturalnego (wystawy, muzea, koncerty, TV, kino, teatr)
  - Podstawowe zakupy
5. Moje podróżowanie
  - turystyka, podróż (dworzec kolejowy, lotnisko)
  - regiony turystyczne Rosji
  - regiony turystyczne Polski
  - miasta: Warszawa, Kraków, Moskwa, Sankt Petersburg

I. Etap szkolny- forma pisemna

1. Zadania leksykalno-gramatyczne, komunikacyjne i realioznawcze.
2. Zadania na rozumienie krótkiego czytanego tekstu.

II. Etap okręgowy-forma pisemna

1. Zadania na formułowanie dłuższych i krótszych wypowiedzi pisemnych (list, notatka, opowiadanie).
2. Zadania sprawdzające umiejętność czytania ze zrozumieniem.

III. Etap wojewódzki-forma pisemna i ustna

1. Zadania leksykalno- gramatyczne, komunikacyjne i realioznawcze.
2. Zadania sprawdzające umiejętność rozumienia ze słuchu.
3. Wypowiedź na jeden wylosowany przez uczestnika temat z zakresu podanej wcześniej tematyki.

Literatura:

1. *Józefa Boczula, Inessa Wierieszczagina- „Gry i zabawy na lekcjach języka rosyjskiego” W-wa 1999 WSiP.*
2. J. Tymińska- „Pierwyje szagi”- WSiP W-wa.
3. Wł. Figarski- „W szkołu 1” 2 i 3 W-wa WSiP.
4. Wł. Figarski- „W Moskwu 1” i 2 WSiP W-wa 2000.
5. W. Gorczyca, B. Lipska- Gorczyca „ Russkij jazyk po nowomu” REA W-wa.
6. N. Kowalska, D. Samek- „Wołszebnaja azbuka 1”2 i 3 REA.
7. J. Chmielewska, K. Grabarczyk, M. Szacherska- „Прогулка” wyd. „Juka” W-wa.
8. I. Danecka, B. Chlebda „Классно!” Wyd. Sz. PWN.

Opracowała

Grażyna Polakowska

KONKURS JĘZYKA NIEMIECKIEGO

Celem konkursu jest:

- zainteresowanie uczniów nauką języka niemieckiego,
- mobilizowanie uczniów do samodzielnej, systematycznej pracy,
- rozwijanie umiejętności wykorzystywania przez uczniów różnego rodzaju źródeł informacji,
- doskonalenie umiejętności językowych poprzez osiągnięcie przez uczniów kompetencji komunikacyjnej i językowej,
- zainteresowanie uczniów kulturą niemieckiego obszaru językowego oraz pogłębianie wiedzy w tym zakresie,
- kształtowanie postawy otwartości wobec zjawisk interkulturowych, tolerancji i akceptacji wobec odmienności kulturowej,
- uświadomienie użyteczności poznawanych treści i opanowywanych umiejętności.

Zakres wymaganej wiedzy i umiejętności:

- treści zadań konkursowych są zgodne z założeniami podstawy programowej i uwzględniają wiedzę i umiejętności objęte programami nauczania języka niemieckiego dla trzeciego etapu edukacyjnego zatwierdzonymi przez MEN,
- treści zawarte w zadaniach konkursowych mogą wykraczać poza zakresy programowe dla trzeciego etapu edukacyjnego,
- zadania konkursowe sprawdzają także wiadomości i umiejętności zapisane w trzech obszarach standardów wymagań egzaminacyjnych oraz odpowiadają tematyce stanowiącej podstawę tych zadań.

Forma zadań konkursowych

I. Etap szkolny obejmuje:

- test leksykalno-gramatyczny
- zadania sprawdzające umiejętność czytania ze zrozumieniem
- zadania zawierające aspekty interkulturowe i realioznawcze

II. Etap okręgowy:

- zadania i ich forma tak, jak w eliminacjach szkolnych
- zadania sprawdzające umiejętność redagowania dłuższych lub krótszych wypowiedzi pisemnych

III. Etap wojewódzki:

Część pisemna – test obejmujący:

- zagadnienia leksykalno-gramatyczne
- zagadnienia kulturowe oraz realioznawcze
- zadania sprawdzające umiejętność rozumienia ze słuchu
- zadania sprawdzające umiejętność czytania ze zrozumieniem.

Część ustna – zadania sytuacyjne wokół następujących kręgów tematycznych:

- kontakty międzyludzkie
- czynności dnia codziennego
- środowisko bliższe i dalsze
- zainteresowania
- media i komunikacja

Literatura

- Podręczniki i książki ćwiczeń przeznaczone dla szkół gimnazjalnych i dopuszczone do użytku szkolnego przez MEN.

- Materiały pomocnicze typu: - repetytorium z gramatyki,
- słowniki tematyczne i inne
- Zagadnienia z zakresu realioznawstwa:
  - informatory,
  - internet,
  - wydawnictwa encyklopedyczne
  - i inne

Opracowanie:
Grażyna Wójcik-Josicz
Justyna Góra

KONKURS JĘZYKA ANGIELSKIEGO

I. Cele konkursu:

- rozbudzanie wśród uczniów zainteresowania językiem angielskim oraz motywowanie ich do dalszego samodzielnego pogłębiania wiedzy i umiejętności językowych,
- wzbogacenie wiedzy o kulturze, historii, literaturze, geografii i sprawach życia codziennego krajów angielskiego obszaru językowego,
- wyłonienie uczniów uzdolnionych językowo oraz wspieranie ich w nauce i praktycznym wykorzystywaniu zdobytej przez nich wiedzy i nabytych umiejętności,
- motywowanie szkół do podejmowania działań do pracy z uczniem zdolnym,
- kształtowanie postawy tolerancji w stosunku do przedstawicieli innych narodów i kultur.

II. Zakres tematyczny konkursu

1. Ludzie - np. dane personalne, wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, uczucia i emocje, zainteresowania, zawody.
2. Życie rodzinne i towarzyskie - np. stosunki interpersonalne, członkowie rodziny, koledzy, przyjaciele, znajomi, czynności dnia codziennego, święta i uroczystości, formy spędzania czasu wolnego.
3. Dom i otoczenie - np. jego położenie, pomieszczenia i ich wyposażenie, przedmioty codziennego użytku.
4. Szkoła - np. przedmioty nauczania, życie szkoły, ulubione dziedziny, problemy życia szkolnego, planowanie własnej przyszłości.
5. Praca - np. zawody i czynności z nimi związane, miejsce pracy, specyfika poszczególnych zawodów, planowanie kariery zawodowej.
6. Jedzenie - np. artykuły spożywcze, posiłki i ich przygotowywanie, ulubione potrawy, jadać w domu i restauracji.
7. Zakupy i usługi – np. rodzaje sklepów, towary, sprzedawanie, kupowanie, reklama, korzystanie z usług, reklamacje.
8. Czas wolny - np. podróżowanie i turystyka (wycieczki, zwiedzanie, środki transportu, informacja turystyczna, orientacja w terenie), sport (rodzaje sportów, ekwipunek, imprezy sportowe, rola sportu w życiu, wielcy sportowcy), kultura (rodzaje, twórcy i ich dzieła, uczestniczenie w wydarzeniach kulturalnych), hobby.
9. Środki masowego przekazu - np. rodzaje, rola w życiu człowieka, popularność.
10. Zdrowie i samopoczucie - np. higieniczny tryb życia, samopoczucie, dolegliwości, choroby i ich leczenie, zdrowy tryb życia, nałogi.
11. Nauka i technika - np. wynalazki, podstawowe urządzenia techniczne i korzystanie z nich, wpływ na życie człowieka.
12. Świat przyrody i środowisko naturalne - np. pogoda, rośliny, zwierzęta, krajobraz, ochrona środowiska naturalnego, ekologia i postawy pro-ekologiczne.
13. Elementy wiedzy o świecie i krajach angielskiego obszaru językowego np. historia, geografia, kultura, życie codzienne, tradycje.

III. Zakres wymagań

Ogólny zakres wiedzy i umiejętności obowiązujący w trakcie konkursu zgodny jest z podstawą programową nauczania języka angielskiego dla trzeciego etapu edukacyjnego, może też wykraczać poza nią wykraczać, oraz standardami wymagań egzaminacyjnych z języka angielskiego.

Wykorzystane w konkursie zadania pisemne i ustne obejmują tematykę, sytuacje, intencje językowe i materiał leksykalno – gramatyczny zawarte w podręcznikach do nauki języka angielskiego dla gimnazjum klasy I – III znajdujących się w wykazie MEN.

Zadania konkursowe mają na celu sprawdzić znajomość języka pod względem poprawności formalnej, co wynika z istoty konkursu językowego, którą jest dokonanie pomiaru różnicującego i wyłonienie grupy najlepszych uczniów. Konkurs zorganizowany jest w taki sposób, aby uczestnicy każdego etapu musieli wykazać się kompetencjami językowymi i wiedzą o kulturze i zagadnieniach realioznawczych krajów anglojęzycznych. Za standard poprawności językowej uznaje się pierwszy wariant danego słowa lub wyrażenia podany w : Longman Exams Dictionary, Cambridge International Dictionary of English, Oxford Advanced Learner's Dictionary.

IV. Rodzaje zadań: różnego typu zadania zamknięte i otwarte

V. Etapy konkursu

1. Etap szkolny (czas trwania – 60 minut)

Formy sprawdzania:

test gramatyczno - leksykalny z elementami kulturo - i realioznawstwa, zadania sprawdzające rozumienie tekstu czytanego, zadania komunikacyjne.

2. Etap okręgowy (czas trwania – 90 minut)

Formy sprawdzania:

test gramatyczno - leksykalny z elementami kulturo - i realioznawstwa, zadania sprawdzające rozumienie tekstu czytanego, zadania komunikacyjne .

3. Etap wojewódzki – część pisemna (80 minut) i część ustna (10 minut)

Formy sprawdzania:

Część pisemna obejmuje test gramatyczno - leksykalny z elementami kulturo - i realioznawstwa, zadania sprawdzające rozumienie tekstu czytanego, zadania komunikacyjne . oraz wypowiedź pisemna o limicie słów 150 – 180.

Część ustna: zadanie sprawdzające umiejętność prowadzenia rozmowy w języku angielskim na tematy zgodne z zakresem tematycznym konkursu.

VI. Bibliografia

1. Podręczniki przeznaczone dla uczniów szkół gimnazjalnych
2. Oxford Guide to British and American Culture (Oxford University Press)
3. American Customs and Traditions (Longman)
4. Oxford Practice Grammar (Oxford University Press)
5. Gramatyka angielska dla gimnazjalistów (Longman)
6. Oxford Wordpower. Słownik angielsko- polski z indeksem polsko- angielskim
7. Dictionary of English Language and Culture (Longman)
8. The Good Grammar Book (Oxford University Press)
9. An Illustrated History of Britain, (Longman)
10. An Introduction to the United States of America, (Wydawnictwo EGIS)
11. P. Mroczkowski , Historia literatury angielskiej (Ossolineum)
12. G.D.B. Clemen, L. Stagno, British History Seen Through Art, (Black Cat)
13. W. Lipoński, Dzieje kultury brytyjskiej (Wydawnictwo Naukowe PWN)
14. S.Sheerin, Spotlight on Britain (Oxford University Press)
15. Customs and traditions in Britain (Longman)
16. M. Lechowski, M. Misztal, P. Okas, Gramatyka szkolna. Język angielski (Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne)

17. M. Misztal, M. Lechowski, Język angielski. Testy dla uczniów szkoły podstawowej i gimnazjalistów (Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne)
18. E. Moutsou, S. Parker, Enter in the World of Grammar, Books 1-5. (MM Publications)
19. M. Misztal, Structural Conversion (Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne)
20. R. Murphy, English Grammar In Use (Cambridge Univ. Press)
21. V. Evans, Round-up English Grammar Practice (Express Publishing)
22. E. Walker, S. Elsworth, Grammar Practice for Intermediate Students (Oxford Univ. Press)
23. Anglorama
24. The World of English
25. www.onestopenglish.com
26. www.odci.gov/cia/publications/factbook
27. www.holidayfestival.com
28. www.bbc.co.uk
29. www.english-heritage.org.uk
30. www.britlink.org

Opracowały:
Beata Pelek
Joanna Galant

KONKURS JĘZYKA HISZPAŃSKIEGO

I. CELE KONKURSU

- rozbudzenie wśród uczniów zainteresowań językiem hiszpańskim;
- wyłonienie uczniów uzdolnionych językowo i wspieranie ich w nauce i praktycznym wykorzystywaniu zdobytej przez nich wiedzy w praktyce;
- podniesienie poziomu umiejętności językowych (słuchania, mówienia, pisania i czytania);
- wzbogacenie wiedzy o kulturze, geografii, literaturze i życiu codziennym w Hiszpanii;
- motywowanie do dalszego samodzielnego pogłębiania wiedzy i umiejętności z zakresu języka jak również znajomości kultury i spraw życia codziennego krajów hiszpańskiego obszaru językowego;
- kształtowanie postawy otwartości wobec zjawisk interkulturowych, tolerancji i akceptacji wobec odmienności kulturowej;
- promowanie uczniów utalentowanych językowo, szkół i nauczycieli osiągających sukcesy w pracy z uczniem zdolnym.

II. ZAKRES WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI

Ogólny zakres wiedzy i umiejętności obowiązujący w trakcie konkursu oparty jest na *Podstawie programowej nauczania języków obcych na poziomie gimnazjum* oraz wykracza poza nią.

Za standard poprawności językowej uznaje się europejską wersję języka hiszpańskiego. Podstawą do sprawdzenia poprawności językowej (słowa, wyrażenia) jest *Diccionario de la Real Academia Española*, dla poprawności gramatycznej - *Nueva gramática de la lengua española*, Madrid 2009, RAE.

Zakres tematyczny konkursu:

1. Ludzie.
2. Życie rodzinne i towarzyskie.
3. Dom i otoczenie.
4. Szkoła.
5. Praca.
6. Jedzenie.
7. Zakupy i usługi.
8. Czas wolny.
9. Środki masowego przekazu.
10. Zdrowie i samopoczucie.
11. Nauka i technika.
12. Świat przyrody i środowisko naturalne.

Zakres tematyczny dotyczący kultury, geografii, literatury i życia codziennego w Hiszpanii:

1. Geografia.
2. Ustrój.
3. Święta i tradycje hiszpańskie.
4. Kuchnia hiszpańska.
5. Literatura Hiszpanii:
  - a) Miguel de Cervantes
  - b) Federico García Lorca
  - c) Carlos Ruiz Zafón
6. Sztuka Hiszpanii:
  - a) sztuka rzymska

- b) sztuka barokowa
- c) sztuka współczesna

III. ETAPY KONURSU:

1. ETAP SZKOLNY:

- test leksykalno- gramatyczny
- rozumienie tekstu czytanego
- zadania komunikacyjne
- zadania zawierające aspekty interkulturowe i realioznawcze.

2. ETAP OKRĘGOWY:

Zadania i ich forma tak, jak w eliminacjach szkolnych, dodatkowo:

- zadania sprawdzające umiejętność redagowania dłuższych i krótszych wypowiedzi pisemnych.

3. ETAP WOJEWÓDZKI:

Część pisemna:

- test leksykalno – gramatyczny
- zadania komunikacyjne
- zadania sprawdzające umiejętność czytania ze zrozumieniem
- zadania zawierające aspekty interkulturowe i realioznawcze
- zadania sprawdzające umiejętność rozumienia ze słuchu.

Część ustna:

Zadanie sprawdzające umiejętność prowadzenia rozmowy w języku hiszpańskim (opis ilustracji i wypowiedź na temat zgodny z zakresem tematycznym konkursu).

Opracowały:

Monika Łakuta

Anna Zimnowodzka

KONKURS POLONISTYCZNY

Uczę się Ciebie, człowieku

Jerzy Liebert

1. Cele konkursu:

- rozwijanie uzdolnień i zainteresowań młodzieży prowadzących do głębszego zrozumienia ojczyściej literatury oraz kulturowej tradycji narodowej i europejskiej,
- pobudzanie twórczego myślenia oraz inspirowanie do samodzielnych poszukiwań i działań w zakresie szeroko rozumianej edukacji humanistycznej,
- stymulowanie aktywności uczniów w procesie gromadzenia wiedzy i zdobywania umiejętności polonistycznych poprzez rozwijanie sprawności rozumienia czytanych tekstów i kształcenie odbioru dzieł kultury w różnych zestawieniach kontekstualnych,
- doskonalenie kompetencji językowych młodzieży poprzez ugruntowanie wiedzy o języku ojczystym oraz kształcenie sprawności pisania z dbałością o poprawność we wszystkich obszarach redagowanych tekstów.
- kształtowanie postawy refleksyjnego odbiorcy i twórcy różnorodnych tekstów kultury, świadomie, kreatywnie oraz poprawnie wykorzystującego w praktyce zintegrowaną wiedzę i umiejętności polonistyczne.

2. Zakres treści kształcenia objętych sprawdzaniem wyznacza obowiązująca od 1 września 2009 roku Podstawa Programowa z języka polskiego dla gimnazjum.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 roku.

Dziennik Ustaw Nr 4 poz.17 z dnia 15 stycznia 2009 roku;

<http://www.reformaprogramowa.men.gov.pl./dla-nauczycieli/jezyk-polski>.

Konkurs ma charakter przedmiotowy z uwzględnieniem strategii holistycznej jako podstawy edukacji humanistycznej w gimnazjum. Obejmuje całość kształcenia polonistycznego wskazanego w „Podstawie programowej” oraz treści wykraczające związane z kontekstami interpretacyjnymi (kontekst kulturowy, biograficzny, historyczny, filozoficzny, medialny) analizowanych utworów oraz wiedzą o języku w zakresie zróżnicowania stylistycznego polszczyzny w jej odmianie mówionej i pisanej.

W zestawach zadań na poszczególne etapy konkursu pojawią się także treści właściwe kształceniu kulturowemu realizowanemu w gimnazjum. Rozwiązania poszczególnych zadań będą wymagały zastosowania wiedzy i umiejętności w kontekście problemowym (kategorie taksonomiczne C, D).

3. Zadania konkursowe na wszystkich etapach konkursu służyć będą przede wszystkim sprawdzeniu następujących kompetencji uczniów.

- Rozumienie czytanego tekstu (literackiego, źródłowego, użytkowego, publicystycznego) na poziomie dosłownym, metaforycznym i symbolicznym, a także w różnych zestawieniach kontekstualnych.
- Analizowanie, interpretowanie i wartościowanie różnych tekstów kultury wysokiej i masowej z wykorzystaniem aparatu pojęciowego z teorii literatury i nauki o języku zawartego Podstawie Programowej.
- Dostrzeganie i rozumienie uniwersalizmu i specyfiki ludzkich doświadczeń, uczuć i dążeń wpisanych w dzieła literackie i inne teksty kultury z różnych epok, konwencji artystycznych oraz kręgów kulturowych: zwłaszcza tradycji biblijnej, antycznej, rycersko-dworskiej, humanistycznej, patriotycznej, społecznikowskiej, regionalnej.
- Argumentowanie, uzasadnianie i wnioskowanie zgodnie z zasadami logiki oraz wewnętrznej organizacji tekstu.
- Świadome, funkcjonalne i celowe wykorzystanie wiedzy o języku w różnych typach ćwiczeń gramatycznych oraz w różnorodnych sytuacjach komunikacji międzyludzkiej.

- Tworzenie własnych wypowiedzi we wskazanych formach (podanych w Podstawie Programowej) w oparciu o zintegrowaną wiedzę i umiejętności z różnych dziedzin humanistyki, z dbałością o zachowanie poprawności w sferze językowo- stylistycznej i ortograficzno-interpunkcyjnej tekstu.

ETAP SZKOLNY

Forma sprawdzenia:

Pisemny test zbudowany z różnych typów zadań otwartych, stwarzający możliwość sprawdzenia wiedzy i umiejętności uczniów w następujących zakresach:

- Rozumienie czytanych tekstów kultury w wymiarze poznawczym, artystycznym i aksjologicznym z uwzględnieniem ich kontekstu historycznego, biograficznego, literackiego.
  - Analiza i interpretacja dzieła literackiego (epickiego, lirycznego, dramatycznego) z wykorzystaniem terminologii teoretycznoliterackiej (rodzaje literackie, gatunki literackie, środki artystyczne).
  - Funkcjonalne wykorzystanie wiedzy o języku (w zakresie fleksji, leksyki i składni) w typowych ćwiczeniach gramatycznych i redakcyjnych ze zwróceniem uwagi na funkcje języka w różnych formach wypowiedzi ze względu na adresatów i intencje nadawców.
  - Dostrzeganie zróżnicowania stylistycznego różnych form wypowiedzi, zarówno analizowanych, jak i tworzonych przez uczestników konkursu.
  - Znajomość i przestrzeganie zasad poprawności językowo-stylistycznej i ortograficzno- interpunkcyjnej redagowanych tekstów (widoczna sprawność i wysoki poziom tych umiejętności.)
- Rozwiązania niektórych zadań będą wymagały pracy z dołączonymi tekstami kultury.

ETAP OKRĘGOWY

Formy sprawdzania:

1. Dyktando

2. Pisemny test zbudowany z różnych typów zadań otwartych, służący sprawdzeniu następujących umiejętności uczniów.

- Redagowanie tekstów skierowanych do różnych adresatów i w różnorodnych celach w związku z potrzebami codziennej komunikacji oraz ekspresji własnych doznań inspirowanych literaturą i innymi tekstami kultury wysokiej oraz masowej.
  - Konstruowanie krótkich form wypowiedzi o charakterze informacyjnym i użytkowym (na przykład: notatki, zaproszenia, podziękowania, dedykacji, podania, życiorysu).
  - Dostrzeganie, analizowanie i interpretowanie różnorodnych funkcji tekstów kultury (na przykład dzieł malarskich, filmowych, publicystycznych).
  - Funkcjonalne i sprawne wykorzystanie posiadanej wiedzy i umiejętności z nauki o języku (z zakresu fonetyki, frazeologii, słowotwórstwa, leksyki i składni) w typowych ćwiczeniach gramatycznych, słownikowych i językowo-stylistycznych).
  - Dokonywanie różnych operacji językowo-stylistycznych na tekście (skracanie, rozwijanie, streszczanie, parafrazowanie, korekta błędów) z uwzględnieniem celu wypowiedzi oraz ze świadomością różnych funkcji języka oraz zasad komunikacji międzyludzkiej.
  - **Widoczna wysoka sprawność w zakresie ortografii, interpunkcji i stylistyki.**
- Rozwiązania niektórych zadań będą wymagały pracy z dołączonymi tekstami.

ETAP WOJEWÓDZKI

Zadania konkursowe będą obejmowały pełny zakres wiedzy i umiejętności wskazanych w Podstawie Programowej z języka polskiego dla gimnazjum ze szczególnym zwróceniem uwagi na następujące kompetencje:

- Rozpoznawanie i nazywanie swoistych właściwości utworów literackich i innych tekstów kultury oraz określanie funkcji charakterystycznych dla nich językowych środków stylistycznych i sposobów artystycznego wyrazu.
- Znajomość oraz umiejętność posługiwania się pojęciami oraz terminami literackimi i kulturowymi zgodnie z rejestrem zawartym w Podstawie Programowej.
- Porównywanie twórcywa literatury i innych dzieł sztuki (na przykład filmu, teatru, sztuk plastycznych).

- Wykorzystywanie wiedzy o dziełach sztuki teatralnej i filmowej w celu analizowania, komentowania i oceniania różnorodnych zjawisk współczesnej kultury masowej.
- Dostrzeganie i interpretowanie wpływu różnych mediów (telewizja, Internet, telefonia komórkowa, prasa) na odbiór rzeczywistości w aspekcie poznawczym, etycznym i estetycznym.
- Znajomość treści i problematyki tekstów kultury wskazanych w kanonie lektur oraz umiejętność ich interpretacji z uwzględnieniem różnych kontekstów: historycznego, biograficznego, filozoficznego, religijnego, kulturowego, regionalnego.
- Konstruowanie dłuższych form wypowiedzi (rejestr zawarty w Podstawie Programowej) z wykorzystaniem zintegrowanej wiedzy i umiejętności z różnych dziedzin humanistyki, ze świadomością intencji, z troską o klarowność i logikę kompozycji, z dbałością o zachowanie poprawności językowej w zakresie języka, stylu, ortografii i interpunkcji oraz estetyki zapisu.

Formy sprawdzania:

- Pisemny test zbudowany z różnych typów zadań skonstruowany wokół jednorodnej zasady łączącej poszczególne zadania (na przykład: motywu, tematu, problemu, idei).
- Pisemna redakcja dłuższej wypowiedzi o wyższym stopniu organizacji tekstu (na przykład: artykułu polemicznego, rozprawki, reportażu) na wskazany temat.

Pozycje o charakterze metodyczno- ćwiczeniowym do wykorzystania w pracy nauczyciela i ucznia:

- 1.S.Bortnowski. *Jak uczyć poezji*.
- 2.S.Bortnowski. *Warsztaty dziennikarskie*
- 3.H. Kajetanowicz. *Licz się ze słowami*.
- 4.J. Podracki. *Pogadanki o języku i kulturze*.
5. A. Stypka. *Ortografia w gimnazjum*.
- 6.A. Stypka. *Gramatyka w gimnazjum*.
7. A. Wierzbicka, P. Wierzbicki, *Praktyczna stylistyka*.
8. D. Zdunkiewicz-Jedynak, *Jak to napisać. Poradnik redagowania i komponowania tekstów*,
9. H. i T. Zgólkowie, *Językowy savoir-vivre*.

Ponadto wszelkie dostępne nauczycielom i uczniom zbiory ćwiczeń oraz testów różnych typów, a także słowniki, zwłaszcza w wersji szkolnej.

UWAGA:

W ocenie poprawności rozwiązań w zakresie języka, ortografii i interpunkcji uwzględniona będzie wykładnia podana w Nowym Słowniku Ortograficznym PWN oraz Nowym (Wielkim) Słowniku Poprawnej Polszczyzny PWN.

*Opracowała
Teresa Szabelska*

KONKURS JĘZYKA POLSKIEGO - KRASOMÓWCZY

*Nic, co jest czynione z rozmysłem,
nie dokonuje się bez pomocy mowy.*
Isokrates

CELE KONKURSU

1. Kształtowanie sprawności mówienia w różnorodnych sytuacjach komunikacyjnych i publicznych.
2. Rozwijanie zainteresowań językiem ojczystym jako istotnym składnikiem dziedzictwa kulturowego poprzez motywowanie do jego głębszego poznania i ochrony.
3. Dostrzeganie przez uczniów aksjologicznego i etycznego wymiaru procesu komunikacji językowej poprzez świadome i refleksyjne używanie języka ojczystego.
4. Upowszechnianie klasycznej koncepcji retoryki jako istotnego składnika kultury polskiej i europejskiej.
5. Popularyzowanie dorobku starożytności i średniowiecza jako źródła inspiracji dla pokoleń współczesnych.
6. Dostrzeganie w kulturze antycznej (greckiej, rzymskiej, chrześcijańskiej) i średniowiecznej korzeni tożsamości kulturowej Polski i Europy.
7. Dostrzeganie różnic we współczesnych postawach etycznych, społecznych, obyczajowych w kontekście uwarunkowań historycznych, filozoficznych, religijnych, ideologicznych.

Konkurs służy zespoleniu umiejętności kluczowych – przede wszystkim mówienia i pisania – z wiedzą i umiejętnościami nabywanymi przez uczniów w trakcie zajęć języka polskiego, realizowanych zgodnie z wymaganiami obowiązującej podstawy programowej kształcenia ogólnego (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 roku, Dziennik Ustaw Nr 4 poz.17 z dnia 15 stycznia 2009 rok;

[http://www.reformaprogramowa.men.gov.pl/dla-nauczycieli/język-polski.\)](http://www.reformaprogramowa.men.gov.pl/dla-nauczycieli/język-polski.)

z uwzględnieniem wybranych zagadnień edukacji medialnej i filozoficznej.

Z zakresu wiedzy o mediach:

- **rodzaje, gatunki, formy przekazów medialnych;**
- **język mass mediów;**
- **funkcje mass mediów;**
- **wpływ mediów elektronicznych na kulturę i postawy ludzi;**
- **myty związane z mediami.**

Z zakresu wiedzy filozoficznej:

- **starożytna Grecja jako miejsce narodzenia filozofii;**
- **filozofia jako umiłowanie mądrości, rozumienie rzeczywistości, fundament kultury europejskiej;**
- **osobowy wymiar życia ludzkiego (poznanie, miłość, wolność, podmiotowość, suwerenność, godność);**
- **klasyczna definicja prawdy, dobra, piękna w kontekście relatywizmu współczesnej kultury;**

➤ **miejsce retoryki w kulturze zachodniej.**

OCZEKIWANE UMIEJĘTNOŚCI

Uczestnik konkursu potrafi mówić:

- do rzeczywistych i wyobrażonych słuchaczy z uwzględnieniem różnorodnych sytuacji, ról i kontaktów międzyludzkich (oficjalnych i nieoficjalnych);
- na temat otaczającej rzeczywistości, własnych zainteresowań literackich, odbioru różnych tekstów kultury, w tym także niewerbalnych;
- na temat zaobserwowanych zjawisk językowych (przy użyciu wskazanej w podstawie programowej terminologii językoznawczej);
- z precyzją znaczeniową, ze świadomością emocjonalnego nacechowania wypowiedzi oraz próbami jej oceny, zwłaszcza etycznej;
- płynnie, z poprawną i wyraźną artykulacją oraz dykcją, akcentowaniem, intonacją, pauzowaniem, tempem.

Uczestnik konkursu potrafi pisać:

- teksty kierowane do różnych adresatów, w różnorodnych celach, z zastosowaniem form wypowiedzi wskazanych w podstawie programowej;
- ze świadomością intencji, z troską o funkcjonalność kompozycyjną, poprawność językową (gramatyczną, ortograficzną i interpunkcyjną) oraz dbałością o estetykę zapisu;
- stosując styl jasny, jednolity, żywy, obrazowy, adekwatny do tematu i formy redagowanego tekstu;
- w związku z potrzebami codziennej komunikacji, ekspresji własnych doznań inspirowanych różnymi tekstami kultury, w celu prezentacji własnych opinii i sądów.

Ponadto uczestnik konkursu potrafi:

- świadomie posłużyć się podstawową terminologią z zakresu retoryki jako sztuki przemawiania i erystyki jako sztuki dyskusowania;
- sprawnie stosować różnorakie środki ekspresji językowej w redakcji wskazanej formy wypowiedzi;
- skonstruować tekst o charakterze komentarza, opinii, listu otwartego, przemówienia na podany temat (wskazany problem), ze świadomością adresata, zgodnie z intencją i okolicznościami wyznaczonymi sytuacją komunikacyjną;
- argumentować, uzasadniać, wnioskować, dowodzić, zachowując zasady logiki i wewnętrznej organizacji tekstu;
- omawiać w kontekście konkretnych tekstów kultury ponadczasowe zagadnienia egzystencjalne;
- poddać świadomej refleksji uniwersalne wartości humanistyczne w kontekście dziedzictwa kulturowego Polski i Europy;
- dokonać analizy i interpretacji wskazanego tekstu z wykorzystaniem odpowiednich pojęć teoretycznoliterackich, filozoficznych, kulturowych.

ETAPY KONKURSU

I. Etap szkolny (forma pisemna i ustna)

1. **Część pisemna (60 minut)** – test sprawdzający następujące umiejętności:

- rozpoznawanie rodzajów i gatunków przekazów medialnych;
- wskazywanie elementów języka mediów;
- krytyczna analiza wartości oferty mediów;
- odróżnianie faktów (informacji) od opinii, ocen, komentarzy, perswazji, interpretacji, fikcji;
- wskazywanie funkcji różnorodnych środków językowych w różnych typach komunikatów medialnych.

2. Część ustna:

- wystąpienie prezentujące własną opinię ucznia na jeden z trzech wskazanych tematów;
- wystąpienie dotyczy rozumienia dylematów moralnych współczesnego człowieka oraz oceny jego decyzji i wyborów w kontekście postaw postaci literackich znanych z tekstów wskazanych w podstawie programowej;
- uczeń losuje jeden temat swojego wystąpienia z podanego zestawu trzech tematów.

II. Etap okręgowy (forma pisemna)

Test pisemny (90 minut) sprawdzający:

- umiejętności językowo-stylistyczne (planowanie, konstruowanie, rozpoznawanie, przekształcanie) w zakresie redakcji form wypowiedzi wskazanych w podstawie programowej języka polskiego dla gimnazjum;
- umiejętności analityczno-interpretacyjne, określone w podstawach programowych języka polskiego dla gimnazjum, w zakresie odczytania tekstów kultury o zróżnicowanym charakterze (np. oskarżenie, obrona, mowa pochwalna, apel, orędzie) na poziomie dosłownym i symbolicznym z wykorzystaniem terminów i pojęć typowych dla retoryki klasycznej;
- rozumienie użyteczności retoryki w różnych dziedzinach współczesnego życia i działalności (np. w polityce, nauce, moralności, religii) oraz różnych kontekstów filozoficznych wpływających na kształt wypowiedzi.

Uwaga!

Fragmety tekstów, z którymi pracuje uczeń, rozwiązując test, pochodzą z pism i dzieł następujących autorów:

- Arystotelesa,
- Platona,
- Cyncerona,
- Seneki,
- św. Pawła z Tarsu,
- Blaise Pascala,
- Piotra Skargi,
- Adama Mickiewicza,
- Henryka Sienkiewicza,
- Stefana Wyszyńskiego,
- Czesława Miłosza,
- bł. Jana Pawła II,
- Ryszarda Kapuścińskiego.

III. Etap wojewódzki (forma pisemna i ustna)

1. Część pisemna (60 minut):

- samodzielna pisemna redakcja wypowiedzi o charakterze przemówienia lub listu otwartego na wskazany temat;
- realizacja tematu wymaga odniesień do różnych tekstów kultury, w szczególności utworów literackich, określonych w podstawie programowej języka polskiego dla gimnazjum.

2. Część ustna – prezentacja zredagowanego tekstu, dowodząca umiejętności przemawiania, zgodnie z zasadami retoryki klasycznej.

LITERATURA DLA NAUCZYCIELA I UCZNIĄ

- Barłowska M., Budzyńska-Daca A., Załęska M., *Ćwiczenia z retoryki*, Warszawa 2010.
- Bortnowski S., *Warsztaty dziennikarskie*, Warszawa 1999.
- Chudziński E., *Słownik wiedzy o mediach*, Warszawa 2007.
- Chwaszcz J., Pietruszka M., Sikorski D., *Media*, Lublin 2005.
- Dubisz S., *Język i retoryka*, w: *Nauka o języku dla polonistów*, red. S. Dubisz, Warszawa 2002.
- Jaroszyński Cz., Jaroszyński P., *Podstawy retoryki klasycznej*, Warszawa 1998.
- Jaroszyński Cz., Jaroszyński P., *Kultura słowa*, Szczecinek 2008.
- Korolko M., *Sztuka retoryki*, Warszawa 1990.
- Krąpiec M. A., *Kim jest człowiek*, w: *O rozumienie filozofii*, Lublin 1991.
- Krąpiec M. A., *Sens kultury chrześcijańskiej*, Lublin 2004.
- Marciszewski W., *Sztuka dyskusji*, Warszawa 1994.
- Mazur P. S., *W kręgu pytań o człowieka. Vedemecum antropologiczne*, Lublin 2008.
- Pszczołowski T., *Umiejętność przekonywania i dyskusji*, Gdańsk 1998.
- Wiszniewski A., *Jak przekonywująco mówić i przemawiać*, Warszawa 1994.
- Zielińska H., *Kształcenie głosu*, Lublin 1996.
- Ziomek J., *Retoryka opisowa*, Wrocław 2000.

Ponadto wszelkie dostępne zbiory ćwiczeń językowych różnych typów, w tym m.in.:

- Kajetanowicz H., *Licz się ze słowami*, Gdańsk 1998.
- Podracki J., *Pogadanki o języku i kulturze*, Warszawa 1994.

UWAGA!

W ocenie rozwiązań zadań, na wszystkich etapach konkursu, w których występują kryteria poprawności stylistycznej, językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej przyjmuje się wykładnię poprawności podanej w Nowym Słowniku Ortograficznym PWN oraz Nowym (Wielkim) Słowniku Poprawnej Polszczyzny PWN.

Opracowanie
Małgorzata Sagan
Teresa Szabelska